Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

● № 27 (10.023). ● 1991 йил 7 февраль ● пайшанба ● Баҳоси 6 тийин.

КПСС Марказий Комитети ва Марказий Назорат Комиссияси қўшма Пленумининг 1991 йил 31 январдаги қарорлари

КПСС Уставини рўйхатдан ўтказишга тайёрлаш тўғрисида

1990 йил 9 октябрда қабул қилинган «Жамоа бирлашмалари тўғрисида»ги СССР Қонуни талабларидан келиб чиқиб, КПСС Марказий Комитети ва КПСС марказий назорат комиссияси қарор қилади:

1. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросига КПСС Уставини СССР Адлия вазирлигида рўйхатга олишни илтимос қилиш ваколати берилсин.

2. «Жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги СССР Қонуни (10-модда)да барча жамоат бирлашмаларининг уставларида мажбурий қоидалардан бири сифатида улар фаолиятини тўхтатиш тартиби тўғрисидаги банднинг бўлиши кўзда тутилганлиги муносабати билан КПСС Уставига партиянинг навбатдаги съездида ёки конференциясида тегишли қўшимча киритиш зарур, деб топилсин.

Илтимосчилар СССР Адлия вазирлигига шу масала юзасидан ёзма мажбурият тарзидаги ушбу қарорни тақдим этсин.

3. Пленум КПСС Устави давлат рўйхатидан ўтказилишининг муҳим сиёсий аҳамиятга эга эканлигини таъкидлайди. КПСС Уставининг рўйхатга олиниши совет жамиятида ҳуқуқий ўзгартишлар жараёнининг чуқурлашаётганини билдиради, партия ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлилар ҳамда социалистик йўлга содиқ бошқа ижтимоий табақалар манфаатларини кўзлаб ўз сиёсатини амалга оширишида давлатнинг ҳуқуқий имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш имконини беради. Пленум социалистик йўлни танлаган жамоат ташкилотлари ва ҳаракатлар билан ҳамкорликни ривожлантириш, СССР Конституцияси доирасида ишлаётган сиёсий кучлар билан амалий мулоқот олиб бориш зарурлигига партия ташкилотлари ва коммунистларнинг эътиборини жалб этади.

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИ ТАШКИЛИЙ ВА СИЁСИЙ ЖИҲАТДАН МУСТАҲКАМЛАШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссиясининг қўшма пленуми таъкидлайдики, юз берган вазиятда партияни мустаҳкамлаш, партия XXVIII съезди қарорлари, КПСС Устави, янги меъёрий-усулий ҳужжатлар асосида барча партия ташкилотлари фаолиятини кучайтириш учун ташкилий-сиёсий тусдаги кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирларни кўриш лозим. Партия шу тарзда ҳаракат қилиб, ўзига меҳнаткашларнинг ишончини тезроқ мустаҳкамлайди, мамлакатда сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий вазиятни барқарорлаштириш жараёнларида, тенг ҳуқуқли мустақил республикаларнинг янгиланган федерацияси сифатида СССРни сақлаб қолишда унинг роли тағин ҳам самаралироқ бўлади.

1. Коммунистларга КПСС XXVIII съезди, КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорларини бажариш ишлари қандай бораётганлигини яқин икки ой ичида йиғилишларда, партия комитетларида муҳокама қилиш таклиф этилсин. Партия сафларининг ҳолати, коммунистларнинг жой-жойига қўйилиши, партия ички турмушини демократиялаш ва интизомни мустаҳкамлаш хусусида устав талабларига риоя этилиши аниқлансин.

Ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар, ёшлар орасидан янги кучларни партияга жалб этиш вазифаси диққат марказига қўйилсин. Социалистик йўлнинг фаол тарафдорларини, жамият манфаатларини биринчи ўринга қўядиган, халқ манфаати йўлида омилкорлик билан ишлашга тайёр турган одамларни партияга киришга даъват этиш тўғрисидаги таклифлар қўллаб-қувватлансин. КПСС сафига қабул қилиш чоғида ибтидоий ёндашувга, енгилтакликка йўл қўйилмасин.

КПССдан чиқувчиларга нисбатан лоқайд-сусткашлик билан муносабатда бўлишга хотима берилсин. Улардан ҳар бирининг партиядан чиқиш сабаблари партия жамоасида кўриб чиқилиши таъминлансин. Вазиятда чалкашиб қолган ва партияга қарши кураш билан ўзига доғ туширмаган ўртоқлар учун партия эшиклари очиқ қолдирилсин. Шу билан бир вақтда КПССга аъзоликка доғ тушираётган, ташкилий ва ғоявий жиҳатдан унга қарши чиқаётган, партия вазифаларини ўзи учун оғир юк, деб билаётган кишилардан қатъий ҳоли бўлинсин. Партия аъзолик бадалларини тўлашда интизомни мустаҳкамлаш учун қатъий чоралар кўрилсин.

2. Бошланғич партия ташкилотларининг ички турмуш масалаларини мустақил ҳал этиш ҳуқуқини ҳурмат қилиб, КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссиясининг қўшма пленуми партия учун ҳозирги қийин вақтда уларнинг кўплари ўз ишларини бўшаштириб юборганлигини, сиёсий ташкилот хусусиятларини йўқотаётганлигини, КПСС Уставида кўзда тутилган вазифаларни бажармаётганлигини йўл қўйиб бўлмайдиган ҳол, деб ҳисоблайди.

Бошланғич партия ташкилотларини мустаҳкамлаш бутун партия учун биринчи даражали аҳамиятга молик иш бўлиб қолиши лозим. КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссияси, партия комитетлари аъзолари томонидан бу ташкилотларга ҳар томонлама ёрдам берилиши, аниқ мақсадга қаратилган партияга қарши ҳаракатлар натижасида барбод бўлиш ёқасига келиб қолган бошланғич партия ташкилотларига алоҳида эътибор қаратилиши лозим. Район, шаҳар партия комитетлари зарур ҳолларда айрим партия ташкилотларини қайтадан тузсинлар. Сиёсатдан ва партиядан ҳоли қилиш ғоялари кимдан чиққанлигидан қатъи назар бундай ғояларга қарши қатъият билан курашилсин. Бошланғич партия ташкилотлари одамларни ҳаяжонга солаётган муаммоларни муҳокама қилиб, шу муаммолар юзасидан фаол позицияларини ишлаб чиқишлари, ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, иқтисодиётни барқарорлаштириш, меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш чораларини амалга оширишда иштирок этишлари, жамоаларда кадрларни жой-жойига қўйиш ва уларнинг масъулиятини оширишга доир ўз таклифларини ҳимоя қилишлари муҳим. Улар Совет ва хўжалик идоралари, маъмурият томонидан қабул қилинадиган қарорларга ўз муносабатларини дадил айтишлари, совет қонунларини бузиш ҳолларига принципиаллик билан муносабатда бўлишлари керак. Партия ташкилотларида партиявий ўртоқлик, ўзаро ёрдам ва ҳамжиҳатлик муҳити қарор топтирилсин, эътиқоди ва ижтимоий фаолияти учун таъқиблар ва ҳужумлардан коммунистлар ҳимоя қилинсин.

КПСС Марказий Комитетининг Котибияти ва Марказий назорат комиссиясининг Раёсати коммунистларни таъқиб этиш фактларига ўз вақтида жавоб қайтарсин, бундай фактлар юзасидан сиёсий ва ҳуқуқий имкониятлардан фойдаланиб чоралар кўрилсин.

КПСС Марказий Комитети бошланғич ташкилотлар фаолиятини янгилаш комиссиясининг бошланғич партия ташкилотлари котибларининг минтақа кенгашларини ўтказиш тўғрисидаги ташаббуси қўллаб-қувватлансин. Бу кенгашлар якунлари юзасидан кўп партиялилик ва иқтисодиётдаги кўп укладлилик шароитида партия ташкилотларининг иши тўғрисида умумпартия амалий тавсияномаларини ишлаб чиқиш зарур деб ҳисоблансин.

3. Район ва шаҳар партия комитетлари партия ташкилотларини мустаҳкамлашга ҳал қилувчи таъсир ўтказишлари лозим. Улар қайта ташкил этиш даврини тезроқ босиб ўтишлари, жойларда партиявий ишларнинг таянч маркази сифатида ўзларини фаол намоён этишлари керак. Партия ташкилотлари аҳолига яқинлаштирилсин, истиқомат жойларида одамларнинг турмуши ва дам олиши соҳаларида, сайловчилар орасида партиявий-сиёсий ишларни қайта қуриш билан жиддий шуғуллансин. Бошланғич ҳудудий партия ташкилотларининг ички тузилиши такомиллаштирилсин ва таркиби мустаҳкамлансин, бундай ташкилотларда ишлашга ўз ишига кўра аҳоли билан алоқадор бўлган, аҳолининг эҳтиёж ва талабларини яхши биладиган коммунистлар жалб этилсин. Бу партия ташкилотлари референдумлар ўтказиш чоғида сайлов кампанияларида ва бошқа сиёсий кампанияларда ўзларини фаол кўрсатиши керак.

Партия комитетларининг ишида жамоатчилик асослари кучайтирилсин, штатли-жамоатчилик тузилмаларини барпо этиш, жамоатчилик асосида маслаҳатчиларни, лекторларни ва бошқаларни жалб этиш тажрибаси тиклансин. Бошланғич партия ташкилотлари котибларининг кенгашлари, партия клублари, коммунистларнинг қизиқишларига асосланган бирлашмалари фаолияти ривожлантирилсин ва рағбатлантирилсин, партия ички турмушини янгилашга қаратилган барча таклифларга диққат-эътибор билан қаралсин, амалий тусдаги ҳамма нарсадан тажрибада фойдаланилсин. Шу билан бир вақтда арзимаган масалалар юзасидан баҳс бошлашга, партия тарихини қоралашга уринишларга қатъий қарши турилсин.

4. Коммунистлар сиёсий ўқувини яхшилаш учун таъсирчан чоралар кўрилсин, сиёсий ўқув КПСС XXVIII съезди ва КПСС Марказий Комитети Пленумлари материалларини, партия сиёсати масалаларини чуқур ўрганишга қаратилсин. Партия ҳужжатлари коммунистларга етиб бормаслигига, оммавий ахборот воситаларида бу ҳақда ҳеч нарса айтилмаслигига йўл қўйиш мумкин эмас, деб ҳисоблансин.

Ижтимоий-сиёсий марказларни қарор топтириш жараёни, партия илмий ва ўқув юртларини ислоҳ қилиш жадаллаштирилсин, сиёсий ва иқтисодий муаммолар, бозорга ўтиш, халқ депутатлари Советларида ишлаш кўникмалари юзасидан кадрларни ва фаолларни кенг миқёсда ўқитиш ташкил этилсин.

КПСС Марказий Комитети билан партия ташкилотлари ўртасидаги бевосита алоқалар системаси ислоҳ қилинсин, бунда умумий тавсияномалар ва йўл-йўриқлар ишлаб чиқиш, уларни коммунистларга етказишдаги кечикишни бартараф этиш кўзда тутилсин. Бунинг учун турли каналлардан, КПСС Марказий Комитети матбуот маркази имкониятларидан фойдаланилсин. КПСС Марказий Комитетининг энг ўткир масалалар юзасидан бошланғич партия ташкилотларига, барча коммунистларга мактуб йўллаши тажрибаси тиклансин.

КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссияси, партия комитетлари партияга ҳуруж ва туҳмат қилиш, унинг сиёсатини бузиб кўрсатиш ҳолларининг ҳаммасига дарҳол жавоб қайтариши лозим. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси, Котибияти партияга қарши, коммунизмга қарши оқимлар билан курашишнинг шакллари ва усулларини кенгайтириш чораларини кўрсин, шу мақсадда оммавий ахборот воситаларидан фаолроқ фойдалансин. Шу билан бир вақтда партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссияси, Сиёсий бюро ва Марказий Комитет Котибияти, КПСС Марказий назорат комиссиясининг Раёсати ҳаракатларига ишонч билан қараб, ўртоқларча қўллаб-қувватлашлари лозим.

Пленум КПСС Дастури лойиҳасини тайёрлаш ишларини кучайтиришни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайди.

5. Партиянинг назорат қилувчи идоралари партия интизомини мустаҳкамлаш, қарорларнинг бажарилишини назорат қилишга доир фаолиятини кучайтирсин. Партия аппарати иши савиясини оширишга эътибор қаратилсин, субъективизм, тўрачиликнинг барча кўринишларига, партиянинг оммадан ажралиб қолишига қарши курашилсин. Назорат воситалари ёрдамида партия мулкига авайлаб муносабатда бўлиш қарор топтирилсин, ҳар қандай молиявий бузғунчиликларга чек қўйилсин.

6. КПСС Марказий Комитетининг Котибиятига коммунистларни КПССнинг янги норматив базаси билан кенг таништиришни таъминлаш, КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссияси қўшма пленумида қабул қилинган йўл-йўриқлар ва низомларни қисқа муддатда эълон қилиш, уларни тушунтиришни ва партия аъзолари орасида оммалаштиришни ташкил этиш топширилсин. КПСС Уставига, КПСС меъёрий-усулий ҳужжатларига бағишланган оммабоп китобчалар туркумини кўп нусхада нашр этиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг 1991 йил бюджети тўғрисида

1. Иттифоқдош республикалар Компартияларининг бюджети даромадлар 907,9 миллион сўм, харажатлар — 1967,9 миллион сўм миқдорида тасдиқлансин.

Иттифоқдош республикалар Компартиялари бюджетидаги камомадни қоплаш учун КПСС бюджетидан 1.060 миллион сўм ажратилсин.

КПСС Марказий Комитети ишлар бошқармасига партия бюджетини ижро этиш жараёнида унинг кўрсаткичларини аниқлаш топширилсин.

2. Иттифоқдош республикаларнинг Компартиялари Марказий Комитетлари КПСС Уставига мувофиқ, маҳаллий шароитларни ҳисобга олиб, партия ташкилотларининг бюджетларини белгилаб берсинлар, молиявий ресурсларни фаолиятнинг устун йўналишларига — КПСС Устав вазифаларини бажаришга, партия ташкилотлари сиёсий ва ташкилий ишлари учун моддий кафолатларни яратишга сарфласинлар.

Партия бюджетидаги камомадни тугатиш, партия ташкилотларини ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтишга тайёрлаш чора-тадбирлари ишлаб чиқилсин ва амалга оширилсин. Шу мақсадда ишлаб чиқариш — хўжалик фаолиятидан қўшимча даромадларни жалб этиш, партиянинг моддий базасидан ва бошқа манбалардан тағин ҳам самаралироқ фойдаланиш кўзда тутилсин.

Назорат ва назорат-тафтиш комиссиялари иштирокида партия маблағи тўғри ва оқилона сарфланишини назорат қилиш таъминлансин.

3. Бошланғич партия ташкилотлари ва партия комитетлари назорат органлари билан ҳамкорликда интизомнинг аҳволини, коммунистлар Устав нормаларини бажаришларини кўриб чиқсинлар, Устав талабларини бажармаётган, партияга моддий мадад беришдан ўзини четга олаётган КПСС аъзоларининг ҳаракатларига принципиал баҳо берилсин. Ҳозирги шароитда ана шундай мадад фақат молиявий масала бўлиб қолмай, айни пайтда сиёсий масала ҳам эканлигига асосланиб иш тутилсин.

4. Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, республика, ўлка, вилоят, округ, шаҳар ва район партия комитетлари, партия ташкилотлари, коммунистлар КПСС мол-мулкига эгалик қилиш ҳуқуқига дахлли масалаларда партия XXVIII съездининг «КПССнинг бюджети ва мол-мулки тўғрисида»ги қарорига амал қилсинлар.

Пленум КПСС мулкининг жамоа, байналмилал тусда эканлигини таъкидлайди, партия комитетлари зиммасига амалдаги қонунлар доирасида бу мол-мулкни умумпартия бойлиги сифатида ҳимоя қилишни таъминлаш вазифасини юклайди.

АЛИШЕР НАВОИЙ: МАЪРАКА ТАРАДДУДИ

Буюк ўзбек мутафаккири ва шоири Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги арафасида Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасида бу маъракага қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги батафсил муҳокама қилинди. Мажлисда Ўзбекистон вазирликлари ва идораларининг, ижодий уюшмаларининг раҳбарлари, фан ва маданият арбоблари қатнашдилар. Учрашувни жумҳурият Президенти И. А. Каримов олиб борди.

Мажлисдан сўнг шу ерда ташкил этилган кўргазма кўздан кечирилди. Кўргазмага шонли сана шарафига турли корхоналар ишлаб чиқарган маҳсулотлар қўйилган эди. Улар орасида бадиий буюмлар фабрикасида тайёрланган ажойиб сўзаналар, Тошкент чинни заводи ишлаб чиқарган чинни буюмлар туркуми, териатторчилик ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг халталари бор эди. Шу ердаги столларга Алишер Навоий номидаги кўчани таъмирлаш ва ободонлаштиришга оид эълон қилинган мусобақага тақдим этилган лойиҳалар ҳам қўйилган. Бу лойиҳаларни олтита ижодий гуруҳ тақдим этган, уларнинг ҳар бири Тошкентнинг асосий кўчаларидан бирини қандай кўраётганлигини лойиҳада акс эттирган. Чизмалар қўйилган стендларда буюк шоир номи билан аталувчи ягона мажмуани яратишга доир бир қанча таклифлар акс этган. Бу ерда яқинлашиб келаётган маърака муносабати билан чиқарилган китоблар ва плакатлар ҳам бор.

Мажлисда жумҳурият маърака комиссияси аъзоларининг, амалий тадбирлар ўтказишга ҳозирлик кўрилаётган Самарқанд ҳамда Хоразм вилоятидаги Хонқа ноҳияси вакилларининг ахборотлари тингланди. Шонли санага кўпгина яхши ва керакли ишлар қилинганлиги, айни вақтда маъракага тайёргарлик кўришда кўп ишлар чўзилиб кетганлиги таъкидланди. Жумладан, бу гап Навоий кўчасидаги Шеърият боғини таъмирлашга, шоир ҳайкали ўрнатиладиган жойни танлашга, ёдгорлик обидаси устидаги ишларни бошлаб юборишга таааллуқлидир.

Ўзбекистон пойтахтида Навоий боғини бунёд этиш, унинг номи билан аталувчи гуманитар лицей очиш, Тошкентдаги адабиёт музейига давлат музейи мақомини бериш таклиф қилинди. Навоий номли Ўзбекистон ССР Катта театридаги ва Навоий номли давлат кутубхонасидаги аҳвол ҳам муҳокама этилди. Маърака, дейилди мажлисда, миллий маданиятнинг қайта тикланишига, турли миллат кишиларини жипслаштиришга, маънавий соҳада юксалишга хизмат қилиши лозим. Маърака тантаналарини сентябрь ойида ўтказиш режалаштирилган. Шонли воқеани муносиб кутиб олиш учун ҳали кўп иш қилиш керак бўлади.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Э. Самандаров, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби Ж. Ҳамидов сўзга чиқдилар.

(ЎзТАГ).

МАМЛАКАТНИ ТАНГЛИКДАН КОММУНИСТЛАР ОЛИБ ЧИҚИШЛАРИ МУМКИН ВА ЛОЗИМ

Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов республика пойтахти партия-совет фаоллари билан учрашди. Учрашув шу кундаги долзарб муаммоларга, КПСС Марказий Комитети билан Марказий Назорат комиссиясининг қўшма пленуми якунларига бағишланди.

И. А. Каримов федерация кенгашининг яқинда бўлиб ўтган мажлисига якун ясаб, янги Иттифоқ шартномасини имзолаш масаласига батафсил тўхталди. У мамлакатда юз берган вазиятда янги Иттифоқ шартномасини имзолаш кўпгина сабабларга кўра кечиктирилаётганлигини таъкидлади. Энг муҳими — янги федерацияни барпо этиш чоғида унинг иттифоқдош республикалар билан муносабатларини аниқ белгилаб қўйиш, республикаларнинг чинакам мустақиллигига оғизда эмас, балки амалда эришишдан иборат. Бунинг маъноси шуки, ўз ҳудудидаги барча табиий бойликлар ва етиштириладиган маҳсулот республиканинг мулки бўлиши лозим. Иқтисодий танглик кучайиб бораётган ҳозирги пайтда ушбу палланинг барча қийинчиликларига қарамай, республикалар ўртасида иқтисодий битимлар тузиш жуда муҳимдир. Мустақил республикалар марказ ихтиёрига берадиган ваколатларни қатъий белгилаб қўйиш зарур.

Тенг ҳуқуқли мустақил Совет Социалистик Республикалари федерацияси тарзидаги Иттифоқимизнинг келажаги ҳақидаги референдум совет фуқароларининг ўз иродасини эркин ифодалаши бўлиши лозим. Ўзбекистон ана шундай иттифоқ тарафдоридир.

Учрашувда нарх-навони тартибга солиш қоидаларига катта эътибор берилди. И. А. Каримов республикада олдиндан тўла товон тўлаш воситаси ишлаб чиқилмас экан, озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари нархини ошириш тўғрисида ҳеч қандай гап бўлиши мумкин эмас, деб қатъий айтди. Айниқса, аҳолининг камбағал табақаларига, пенсионерларга, талабаларга, ўқувчиларга товон тўлаш воситаси пухта ишлаб чиқилиши лозим. Шунда ҳам нон ва булка маҳсулотлари, болаларга мўлжалланган моллар нархи ҳар қандай вазиятда ҳам оширилмайди. Ана шу масалаларнинг ҳаммаси Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг яқинда бўладиган сессиясида кўриб чиқиш учун тақдим этилади.

Учрашув чоғида Болтиқбўйи республикаларидаги хатарли вазият таҳлил қилинди. Ҳарбий кучни ишлатмай, фақат музокаралар йўли билан Болтиқбўйидаги аҳволни барқарорлаштиришга эришиш мумкин, деб таъкидланди. Биродаркушликни тўхтатиш, фуқароларни тинч ва осойишта турмушга қайтариш учун келиштириш комиссиялари, сиёсий раҳбарларнинг доимий учрашувлари кўп иш қилиши мумкин.

Форс кўрфазидаги воқеалар хатарли ривожланаётганлиги хусусида алоҳида ташвиш билдирилди. Бу воқеалар ҳарбий можаронинг тағин ҳам кучайишига олиб бориши мумкин. Мамлакат раҳбариятига можарони сиёсий ҳал этиш ўзанига буриб юбориш учун фаол ҳаракат қилишга даъват янгради.

Ғоявий ва сиёсий қарама-қаршилик кучайган шароитда Коммунистик партия жамиятни жипслаштирувчи куч сифатида муҳим роль ўйнаши лозим, деб таъкидланди учрашувда. Коммунистик партиянинг обрўси аниқ амалий ишларга, кучли ижтимоий-иқтисодий сиёсатга боғлиқ бўлади. Ўзбекистон Компартиясининг унинг XXII съезди иккинчи босқичида қабул қилинган ҳаракат дастури айни шунга қаратилган. Тўла иқтисодий эркинлик чоғида мустаҳкам сиёсий ҳокимиятнинг, қатъий интизом ва тартибнинг бўлиши бу мамлакатни тангликдан олиб чиқишнинг чинакам йўлидир.

Мамлакатни тангликдан коммунистлар олиб чиқиши мумкин ва лозим — республика Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети биринчи котибининг Тошкент партия-совет фаоллари билан учрашуви якунини қисқача ана шундай тавсифлаш мумкин.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиблари А. С. Ефимов ва Ж. Ҳ. Ҳамидов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ИТТИФОҚМИ ЁКИ КОНФЕДЕРАЦИЯМИ?

СССР ЖУРНАЛИСТЛАР УЮШМАСИНИНГ СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

СССР Журналистлар уюшмаси қандай бўлиши керак? Бу саволга мамлакатимиздаги энг оммавий ижодий ташкилотнинг VII съезди жавоб бериши керак. Съезд 5 февраль куни Москвада КПСС Москва шаҳар комитети ва вилоят комитетининг ижтимоий-сиёсий марказида очилди.

Журналистлар анжуманига бутун мамлакатдан 700 дан зиёд делегат келди. Болтиқбўйи республикалари ва Грузия съездга кузатувчиларни юборди.

Съезд қатнашчилари ҳаётдан кўз юмган ҳамкасбларининг, ўз хизмат бурчини бажариш чоғида ҳалок бўлган журналистларнинг хотирасини ҳурматлади.

Съезднинг ишчи органлари сайланди. Лекин кун тартибини тасдиқлаш чоғидаёқ қизғин мунозара чиқди.

СССР Журналистлар уюшмасини тубдан янгилаш ва уюшма фаолиятининг асосий йўналишлари ҳақида уюшма бошқаруви раиси И. А. Зубков маъруза қилди. У съездга тақдим этилган Журналистлар уюшмалари Конфедерацияси лойиҳаси мамлакат журналистлари ижтимоий ижодиётининг якуни эканлигини айтди. Журналистларнинг мутлақо янги бирлашмаси эркин, ўзини ўзи бошқарадиган, давлат идоралари ва сиёсий партияларга қарам бўлмаган ва уларга ҳисоб бермайдиган ижодий ташкилот бўлади.

Нотиқ журналистлар янги бирлашмасининг келажаги иттифоқ тақдирига боғлиқ эканлигини таъкидлади. Конфедерация субъекти тушунчаси кўпгина саволларни келтириб чиқармоқда. У съезд қатнашчиларини журналистларни жипслаштириш йўлларини биргалашиб излашга чақирди ва инсонпарварлик ҳамда касб бирдамлиги қоидаларига асосланган тотувликка эришиш мамлакат учун яхши намуна бўлиши мумкинлигини таъкидлади.

Сўнгра съезд делегатлари СССР Журналистлар уюшмаси тафтиш комиссиясининг ҳисоботини эшитдилар ва музокарага ўтдилар.

Съезд ўз ишини давом эттирмоқда.

(ТАСС мухбири).

АХБОРОТ

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг навбатдан ташқари тўртинчи сессияси 1991 йил 14 февралда чақирилиши, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раёсати «Ўзбекистон ССРдаги корхоналар тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонуни лойиҳасини шу сессия муҳокамасига қўйиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши саноат, халқ истеъмол моллари, аҳолига хизмат кўрсатиш ва савдо комитети мазкур қонун лойиҳасининг («Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» газеталарининг шу йил 29 январь сонига қаралсин) муҳокамаси шу йил 13 февралда тугашини маълум қилади.

Тошкент ҳақиқати

7 февраль, 1991 йил ● № 27 (10.023).

МЕН ПАРТИЯГА ИШОНАМАН

деди ёш коммунист Зокир РУСТАМОВ

Бўлим бошланғич партия ташкилотининг бу галги мажлиси жуда қизғин ўтди. Коммунистлар негадир бугун ўта фаол иштирок этишди. Партияга кирувчи Зокир Рустамовга кетма-кет саволлар берилди. Гўё улар Зокирни биринчи бор кўриб тургандек эдилар. Аслида эса ундай эмас — Зокир мана салкам икки йилдирки, бўлимда агроном бўлиб ишлаяпти. Деҳқончиликда эришилаётган натижалар ёмон эмас. Масалан, 1990 йил бўлим пахтакорлари 1135 гектар ерда деҳқончилик қилишиб ҳар гектар ердан 29,5 центнердан ҳосил олишди. Йиллик режа ошириб адо этилди. Пиллачиликда ҳам эришилган натижа кўзлангандан аъло бўлди. Бедадан баракали ҳашак олинди. Маккажўхори, лавлаги, картошка, полиз экинларига эътибор кучайди. Боғдорчилик яхшиланиб бораяпти. Зокирнинг ўзи эса инсон сифатида камтар, ҳаракатчан, ишда талабчан.

Афтидан коммунистлар бўлажак коммунистнинг ички дунёсини, ғоявий-сиёсий пишиқлигини, энг муҳими партияга бўлган эътиқодини яна бир бор синаб, ишонч ҳосил қилмоқчи бўлдилар, шекилли. Шу боисдан унга берилган саволлардан бири шундай бўлди:

— Мамлакатда, хусусан Коммунистик партияда бўлган ва бўлаётган туб ўзгаришларни кўраяпсиз. Партия шаънига айтилаётган қанчадан-қанча таънали гапларни ҳам биласиз. Баъзи одамлар КПСС сафидан чиқиб кетишаяпти. Худди мана шундай шароитда сиз нима учун КПСС сафига кираяпсиз?

Зокир бир зум хаёлга чўмди. Йўқ, у бу саволга нима деб жавоб беришни билмасликдан эмас, балки хаёлида бу ҳақдаги фикрларини бир тартибга солиш учун ўйга толганди. Чунки у ёшлигидан коммунист ва партия деган сўзларни ўзгача бир ҳурмат ва фахр билан тилга олар, қишлоғидаги фидойи. меҳнаткаш коммунистларга ҳавас қилар эди. Шунинг учун ҳам у эсини таниганидан буён келажакда коммунист бўлишни орзу қилади. Бу орзу уни Тошкент қишлоқ хўжалиги олийгоҳининг ипакчилик куллиётида ўқиб юрган кезларида ҳам тарк этмади. Ўқишни битириб ўзи туғилиб ўсган қадрдон Ўзбекистон ССР беш йиллиги номли давлат хўжалигига ишга келган 1986 йилда хўжалик партия ташкилотига қабул қилишларини сўраб ариза берди.

— Қани бир-икки йил ишлаб туринг-чи, кейин кўрармиз,— деди хўжалик партия қўмитасининг ўша пайтдаги котиби С. Қ. Султонбеков.

Коммунистлар саркорининг бу гаплари бежиз эмас эди, албатта. Аввал «Мени партияга қабул қилинг» деб тиқилинч қилиб кейинроқ жимиб қоладиган ёшлар ҳам бўлган эдида. Зокир улар хилидан чиқмади. У ҳар бир сўзни аввал ўйлаб кейин сўзлайдиган йигитлардан...

Зокир ёдидан бу сўзлар яшин тезлигида ўтди. Сўнг фикрини жамлаб жавоб берди:

— Ҳа, сиз эслатган ҳар бир гапдан хабарим бор. Лекин мен партияни, фақат Коммунистик партияни жамиятимизнинг ягона, ҳалол, истиқболли сиёсий етакчиси деб тан оламан. Унинг поклигига ишонаман. Уни ёмон отли қилаётганлар маъсулиятсиз сиёсий лўттибозлардир. Оддий, меҳнаткаш коммунистнинг бузғунчилигини ёки найрангбозлигини кўрганим йўқ. Бундай ҳалол кишилар эса партиянинг асосий ўзагини ташкил қилади. Партиямиз мақсади тинчликка, маънавий покликка, фидойиликка, жамият ва халқ иши учун фаолликка чорлаш экан, мен унга доимо ҳурмат билан қарайман ва унинг сафига шунинг учун ҳам кирмоқчиман...

Савол-жавоб узоқ давом этди. Зокирнинг аниқ, лўнда жавоблари ҳаммага манзур бўлди. Ниҳоят уни коммунистлар бир овоздан КПСС сафига қабул қилишди. Яқинда биз у билан суҳбатлашиб қолдик.

— Ўшанда ўтган йилнинг октябрь ойи эди,— дейди Зокир,— ўзлари синаб кўриб, ўзлари биринчи бўлиб мени табриклаётган ҳамқишлоқ коммунистларимиздан ростини айтганда жуда хурсанд бўлдим. Аниқроғи улардаги фаоллик, принципиаллик менга жуда ёқди. Қани эди мамлакатимиз тақдирини ҳал этаётган қайта қуриш чорраҳаларида ҳар бир киши умумишга, қабул қилинаётган беҳисоб қарорларга шундай муносабатда бўлишса.

— Зокиржон, мана сиз ёш коммунистсиз. Коммунист сифатида фаолиятингизни қандай қурмоқчисиз?

— Биласизми, ҳозир ҳамма ерда «жамиятни инқироздан халос қилиш учун нима қилиш керак, бу ишни партия уддалай оладими?» — деган савол учраяпти. Мен кўпинча мамлакатдаги бугунги аҳволни ўйлаб ҳайратга ботаман. Нима бўлаяпти ўзи. Мамлакат ўша, аҳоли ўша, турли хилдаги саноат ва озиқ-овқат ишлаб чиқариш ҳажми, саноат корхоналари ўша. Бўлса у-бу ўзгариш бордир. Лекин иқтисодимиз тангликка, қимматчиликка юз тутди, тартибсизлик авжга минди. Узлуксиз съезд, сессиялар ўтказилаяпти, юзлаб қарор, қонунлар қабул қилинаяпти. Лекин натижа кам. Менимча, бизда ҳозир ишдан кўра гап кўпайди. Айб эса партияга, ўтмишга ағдариб ташланяпти. Бу, албатта адолатсизлик. Мен яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг иккинчи босқичи материалларини ўқиб чиқиб ўз юрагимдаги фикрларга ўхшаш фикрлар топдим. Унда республика Коммунистик партиясининг вазифалари кўрсатиб берилди. Катта масалалар хусусида тўғри хулоса ва тўхтамга келинди. Ўртоқ И. А. Каримовнинг ҳар томонлама ишончли, асосли сўзлари шахсан менга жуда маъқул бўлди. Мен ана шу фикрлардан келиб чиқиб саволларингизга қуйидагича жавоб қилмоқчиман. Инқироздан чиқишнинг бирдан-бир йўли аввало қаттиқ тартиб-интизом, иккинчидан аҳоли тинчлигини сақлаш, учинчидан, халқлар дўстлигини таъминлашдир. Бу ишларни фақат партия ва унинг жанговар ташкилотлари орқалигина тўғри ташкил этиш мумкин.

Ҳа, ёш коммунист ҳақ гапларни айтди. Ўзбекистон ССР беш йиллиги номли тажриба хўжалигининг Алишер Навоий номли бўлими бошланғич партия ташкилоти шунинг учун ҳам ўз сафини партия ғояларига чинакамига содиқ ёшлар ҳисобига мустаҳкамлаб боришга интиляпти. КПСС XXVIII съезди томонидан бошланғич партия ташкилотига берилган қулайликлар бу борада жуда қўл келяпти. Қоғозбозлик, ортиқча сарсонгарчиликларга ҳожат қолмади. Асосийси, партия ташкилоти ўз ҳуқуқини англаб, мустақил, дадил ҳаракат қилмоқда. Бу эса энг муҳимидир.

С. МУСТАФОЕВ,
Т. МЕҲМОНҚУЛОВ,
Ғалаба ноҳияси.

ҲАМКОРЛИК, ҲАМЖИҲАТЛИК КЕРАК

АНГРЕН шаҳри жумҳуриятимизнинг йирик саноат марказларидан ҳисоблаб келинса-да, унинг ва унга қарашли даҳаларнинг аҳволи мамлакатимизнинг барча нуқталаридаги каби ижтимоий тангликка юз тутгани кўпчиликка сир эмас. Аниқроқ қилиб айтганда, уй-жойлар, мактаблар, тарбия ва соғлиқни сақлаш муассасалари етишмайди. Маданий-маиший, савдо, умумий овқатланиш хизматлари кўнгилдагидек эмас. Бундан ташқари ободонлаштириш ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Бугун халқ фаровонлигини оширмай, кишиларнинг ўз меҳнатидан мамнунлик кайфиятини қарор топтирмай, бир сўз билан айтганда, жамият ҳаётини тубдан қайта қурмай туриб юқоридаги каби иллатларни йўқотиш мумкин эмаслиги аён бўлиб қолди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, шаҳарда маҳаллий ҳокимият тепасига келган раҳбарлар шароитнинг оғирлигига қарамай мураккаб вазиятдан чиқиш йўлларини изламоқдалар. Бу борада дастлабки тадбирлар амалга оширилди ҳам. Яқинда биз Ўзбекистон ССР халқ депутати, халқ депутатлари Ангрен шаҳар Кенгаши ижроия қўмитаси раиси А. М. АЛИҚУЛОВ билан ана шулар ҳақида суҳбатлашдик.

— Абдумуталлиб Маҳкамович, сиз халқ депутати сифатида Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг уч сессиясида иштирок этдингиз. Бу сессиялар илгаригиларидан мутлақо бошқача тарзда ўтди. Одамлар уларни телевидениеда кўриб, матбуотда ўқиб, ҳаяжон билан кузатиб борадиган бўлди. Негаки, у асосан ўзбек тилида олиб борилаяпти. Қолаверса, халқимизни тўлқинлантираётган масалаларни кўтариб чиқмоқда. Айтинг-чи, сиз сессиялар қабул қилган қарорларнинг қайси бирларини қўллаб-қувватладингиз?

— Дарҳақиқат, Олий Кенгаш сессиялари тортишувларга бой бўлмоқда, анча жонли ўтмоқда. Аммо Иттифоқ, хусусан, Болтиқбўйи жумҳуриятлари миқёсида қолаверса, ҳозирги замон талабидан келиб чиққанда сессиялардаги иш савияси унчалик мақтанарли эмас. Айрим депутатларнинг асосий масала бир ёқда қолиб, кераксиз мавзулар тўғрисида ваъз ўқиб кетишлари иш унумдорлигига салбий таъсир этмоқда.

Шундай бўлса-да, ўтган сессияларда, менимча, тўртта муҳим қарор қабул қилинди ва бу жудаям керак эди, деб ҳисоблайман. Булардан биринчиси, жумҳуриятимизнинг мустақиллик тўғрисидаги декларациясидир. Бу ҳужжатнинг қабул қилиниши тарихий воқеа бўлиб, Ўзбекистонимизнинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий равнақида улкан аҳамиятга эга. Аммо унинг аҳамиятини ҳали ҳар бир ўзбекистонлик маҳаллий аҳоли тушуниб етганича йўқ.

Соппа-соғ жўнатилаётган фарзандларимизнинг ҳарбий хизматдан яримжон ҳолда қайтишаётгани ёки ўша ерда нобуд бўлишаётганидан кенг жамоатчилик қаттиқ ташвишланмоқда. Олий Кенгашнинг қурилиш батальонига олинган чақирилувчиларнинг Туркистон ҳарбий мавзесида хизмат қилиши, акалари ҳарбийда ҳалок бўлган йигитларни хизматга олинмаслик тўғрисида қабул қилган қарори ҳам халқимизнинг юрагида пайдо бўлаётган адоватни бир қадар енгиллатади, деб ўйлайман.

«Милиция ходимларини ижтимоий ва ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилишни кучайтириш тўғрисида» ҳамда «Ижро қилиш сифатини тубдан ўзгартириш ва қабул қилинган қарор ва фармойишларнинг бажарилишини тўла таъминлаш мақсадида кенгашлар билан ижроқўмларни қўшиш тўғрисида»ги қарорлар ҳам ўз вақтида ва тўғри қабул қилинди, деб ўйлайман. Умуман, сессия қабул қилаётган ҳужжатларнинг ҳаммаси ҳам давр талабларига мос келади ва мен ҳам халқ депутати сифатида уларни ёқлаб овоз бериб келганман, эндиликда юқоридаги қарорларни шаҳримизда тадбиқ этишга ҳаракат қилаяпман.

— Ҳис-ҳаяжонларга тўла сайлов мавсуми тугаганига ҳам бир йил бўлаяпти, хўш, берилган наказларнинг тақдири қандай ҳал этилаяпти?

— Менга 66-Энергетик сайлов мавзесидан Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига сайланишимдан олдин шаҳримиз ва унинг атрофларидаги қишлоқларни ижтимоий шароитларини яхшилаш, маданий-маиший муассасалар, замонавий типдаги мактаблар қуриш, жамоат транспорти фаолиятини тубдан яхшилаш ва қишлоқлардаги ишсизларни ижтимоий меҳнатга жалб этиш каби наказлар берилган эди. Ўтган давр мобайнида ҳамма сайлов мавзелари бўйича тушган наказлар юзасидан ижроқўм ўз молиявий имкониятлари доирасида қатор тадбирларни ишлаб чиқди.

Ўтган давр мобайнида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга 1 млн. 600 минг сўм маблағ сарфланди. Ваҳоланки, бу мақсад учун илгари йилига атиги 300 минг сўмгина ажратилар эди. Биз қўшимча молиявий ва моддий-техник ресурсларни излаб топдик. «Ўзбекрезинотехника» ишлаб чиқариш бирлашмаси, керамика комбинати, 9-кўмир кони, «Узбекшахтострой» тресги ва бошқа корхоналар ободонлаштириш, кўчаларни, боғ ва хиёбонларни капитал ва жорий таъмирлашда катта ҳисса қўшганлигини таъкидламоқчиман.

САЙЛОВЧИЛАР НАКАЗЛАРИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЯПТИ?

— Абдумуталлиб Маҳкамович, шаҳримизнинг йиллаб таъмирланмаган кўчалари, асфальт юзини ҳалигача кўрмаган турар-жой даҳалари, йўллари яқиндан бошлаб бирваракайига асфальтланмоқда. Бунга қандай эришаяпсизлар?

— Шаҳримизда биргина 15-механизациялашган кўчма колонна йўлларни таъмирлашга мослашган ва унинг кучи шунча ишларга етмасди. Шунинг учун ҳам «Бўстон» ҳамда «Сокол» ширкатлари ташкил этилди ва шу уччала ташкилот йўлларнинг капитал ремонти билан шуғулланаяпти.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, шаҳримизнинг ва унга қарашли чекка даҳалар, йўлларнинг 100 км. га яқини эгасиз бўлиб, уларнинг ремонти ҳеч кимнинг чекида эмас эди. Жумҳурият автомобиль йўллари вазирлиги раҳбарияти билан бир неча бор учрашиш натижасида шаҳримизда йўлларни ремонт ва эксплуатация қилиш участкаси ташкил этилди. Эндиликда мавжуд йўлларнинг сифатига ана шу ташкилот жавоб беради.

Шаҳримизда қилинаётган хайрли ишлардан яна бири — жамоат марказларининг ташкил этилаётганлигидир. Ҳозирги кунда Жигаристонда, ГРУМда, 115-маҳаллада, Қорабоғ ва Қатағонда таркибида мактаб, чойхона, тиббий хизмат пункти бўлган ана шундай жамоат марказлари ҳашар йўли билан қад кўтарди. Уларни пардозлаш ва жиҳозлашгина қолди, холос. Бундай муассасаларнинг яна 12 таси 1991 йил режасига киритилган.

Халққа берган ваъдаларимизнинг яна бири — бу қишлоқларга замонавий мактаблар қуришдир. Келаси беш йилликда Нишбош, ГРУМ, Қатағон, Наврўз ва бошқа маҳаллаларда табиий ўсишни ҳисобга олган ҳолда шундай муассасалар қуриш режалаштирилган. Ҳозирги кунда уларнинг лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш муаммосини ҳам ижобий ҳал қилишга ҳаракат қиляпмиз. Хусусан, бу борада Боғисурх аҳолиси жуда қийналиб кетган эди. Негаки, кўмир ҳавзаси кенгайиши натижасида маҳалладаги булоқлар қуриб қолди. Ҳозирги кунда халқнинг талаби билан кўмир ҳавзаси ҳисобидан ер ости қудуғи қазилиб, 3 км. қувур орқали хонадонларга ичимлик суви етказиб берилмоқда.

— Халқ депутатлари шаҳар Кенгаши ва унинг ижроия қўмитаси депутатларнинг сайловчилар билан учрашувларини ташкил этиб, муаммоларни иложи борича жойида ҳал этишга ҳаракат қилаяпти. Айтинг-чи, сайловчиларнинг кайфиятлари қандай? Улар сизларни қандай қарши олишаяпти?

— Яхши қарши олишаяпти, улар шаҳримизда амалга оширилаётган ишлардан мамнунликларини изҳор этишаётир, бундан биз ҳам хурсандмиз.

Нишбошликларни яна бир муаммо ташвишлантирмоқда. Негаки, телевидение кўрсатувларини олиб берувчи ретранслятор иншооти, мана, икки йилдирки, битказилмаяпти. Аҳолини ўзи бу ишни қўлидан келганича бошлаб қўйганига қарамай, «Узбекшахтострой» трестининг 6-қурилиш-монтаж бошқармаси ўзига топширилган мазкур вазифани турли баҳоналар билан амалга оширмай келаётган экан. Биз бошқарма бошлиғини учрашувга таклиф этдик. У йиғинда иштирок этди ва халқ олдида иншоотни шу йилнинг охиригача қуриб ишга туширишга ваъда берди. Уни назорат қилиб борамиз.

Шаҳримизда 8 минг ишсиз бор. 1990 йилнинг октябрь ойида маҳаллий ишлаб чиқариш комбинати ташкил этилди ва ҳозирги кунда бу ерда 150 га яқин хотин-қиз ишга жалб қилинган. Бу корхона миллий маҳсулотлар ишлаб чиқаришга йўналтирилган бўлиб, у аёлларга уйда ўтириб ишлаш учун ҳам имконият яратиб беради, келажакда кенгайтирилади. Бундан ташқари, тикувчилик фабрикаси, шаҳар маиший хизмат тармоғи ҳам ишсизлик муаммосини ижобий ҳал этишга йўналтирилмоқда.

Менинг сайловолди ҳаракат дастуримда, шунингдек, мусулмон динини ривожлантириш, қрим-татар миллатига мансуб ҳамшаҳарларимизнинг тарихий ватанларига кўчиб боришлари учун кўмаклашиш масалалари ҳам ўрин олган эди. 1990 йилда «Наврўз» маҳалласида миллий меъморчилигимиз ютуқларини ўзида мужассам этган йирик шаҳар масжиди қурилмоқда. Бир қатор корхона ва ташкилотларнинг ҳамда халқнинг ёрдами билан ҳозирги кунда мазкур даргоҳнинг асосий девори қад кўтарди. Қрим-татарларининг кўчиб кетишлари учун эса улар зарур бўлган темир йўл контейнерлари билан таъминланган, уйларини сотиш юзасидан ҳамма имкониятлар яратиб берилган. Шу кунгача шаҳримиздан 5 мингга яқин қрим-татар ўз юртига боришга муваффақ бўлди.

— Абдумуталлиб Маҳкамович, шаҳарда аҳолини уй-жой билан таъминлаш энг ўткир муаммолардан эди. Айтинг-чи, бу борада қандай ишлар амалга оширилмоқда?

— Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, тўқсонинчи йилгача аҳолига уй-жой қуриш учун (Боғи-сурхдан ташқари) ер ажратиш юқоридан қатъиян ман этилган бўлиб, уй-жой олиш учун рўйхатда тураётган оилаларнинг сони кун сайин ортиб бориб, улар 4600 дан ошиб кетган эди. Биз қўшни Оҳангарон ноҳияси раҳбарияти билан келишган ҳолда аҳолининг шахсий уй-жой қуриши учун ер участкаси ажратишни вилоят ижроқўмидан қатъий талаб қилдик. Натижада Хаккарман даҳасидан 217 гектар ерни шу мақсад учун ўз ихтиёримизга олишга эришдик. Бу ернинг 34 гектари шу йили аҳолига тарқатилди, 90 гектари 1991 йилда, қолган қисми эса 1992 йилда талабгорларга 8 сотихдан бўлиб берилади. Ҳозир мазкур янги даҳанинг бош плани тузиб бўлинган. Биз аввало Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, кўп болали оилалар ва улар билан тенглаштирилган кишиларга биринчи навбатда ер участкаси ажратиб бераяпмиз.

Албатта, шаҳар ҳудудида амалга оширилган бу ишлар ҳали аҳолининг талаб ва истакларига тўлиқ жавоб бермайди. Бундан ташқари бир қатор муаммолар ҳам кўндаланг бўлиб турибди. Қолаверса, олдимизда бозор иқтисодиётига ўтишдек мураккаб вазифа турибди. Хуллас ҳали ишлар кўп, уларни бажариш учун Совет ва давлат ташкилотлари, партия ва жамоат ташкилотлари, меҳнат жамоалари кенгашлари фаоллик кўрсатишлари керак. Фақат ҳамкорлик, ҳамжиҳатлик билан ҳаракат қилсаккина кўзланган натижага эришамиз.

Суҳбатни Н. ДУШАЕВ олиб борди.

• ЯКУН ВА ШАРҲ

УЙ-ЖОЙ ҚУРИЛИШИГА ЖИДДИЙ ЭЪТИБОР

Кейинги йилларда уй-жойлар, ижтимоий-маданий-маиший бинолар қурилишига эътиборнинг кучайганлиги бежиз эмас. Кўпроқ саноат, хўжалик қурилишига эътибор берган ҳолда юқоридаги каби иморатларни барпо этишга иккинчи даражали деб, қолдиқ принципи асосида ёндашувнинг ёмон оқибатлари гувоҳи бўлиб турибмиз эндиликда.

Ижтимоий ва иқтисодий ҳаётни қайта қуришга киришишдан кўзланган асосий мақсад ўтмишнинг жиддий қусурларига барҳам бериш эди. Шунинг учун ҳам ижтимоий тараққиёт муаммоларини ҳал қилишга қаратилган жуда кўп тадбирлар амалга оширилмоқда. Уларнинг энг муҳимларидан бири Уй-жой дастуридир. Унга мувофиқ асримиз охиригача ҳар бир оила айрим хонадон ёки уй-жой билан таъминланиши керак эди. Лекин ҳозирги вақтда мамлакатимизни ўз домига тобора чуқурроқ тортаётган иқтисодий танглик, умуман иқтисодиётнинг издан чиқаётганлиги бунга бўлган ишончни кун сайин сусайтирмоқда.

Вилоятимизда уй-жой қурилишининг аҳволини юзаки таҳлил қилишнинг ўзиёқ бу мулоҳазанинг тўғрилигидан далолат беради. Вилоятни ўн иккинчи беш йилликда иқтисодий ривожлантиришнинг асосий йўналишларида шу даврда ҳаммаси бўлиб фойдали майдони 3 миллион 6,3 минг квадрат метр уй-жойларни қуриш назарда тутилган эди. Бу топшириқ тўла уддаланди. Беш йил давомида назарда тутилганидан ортиқча 284,4 минг квадрат метр саҳнли уйлар фойдаланишга топширилиб, режа тўққиз фоиз ортиғи билан адо этилди.

Бу рақамлар вилоятда уй-жой қурилишининг аҳволи дуруст экан-ку, деб хулоса чиқаришга асос бўла оладими? Асло бўла олмайди. Чунки уй-жой қурилишини мавжуд талаб ва эҳтиёжлар нуқтаи назаридан баҳолайдиган бўлсак хотиржамлик учун ҳеч қандай асос йўқлиги маълум бўлади. Уй-жой олиш учун навбатда турувчилар сони деярли камаймаяпти. Агар жумҳуриятимиз Президентининг якка тартибда уй-жой қуриш учун ер участкалари ажратиб бериш ҳақидаги Фармони бўлмаганида аҳвол янада мушкул тус оларди. Шу Фармон туфайли якка тартибда уйлар қурилиши кенг авж олди. Фойдаланишга топширилган турар-жойларнинг анчагина қисмини шундай тартибда қурилганлари ташкил этди. Акс ҳолда бу соҳа бўйича ўн иккинчи беш йилликда назарда тутилган маррага етиб бўлмас эди.

Уй-жой қурилиши сустлигича қолмоқда. Масалан, ўтган йилги режа барбод этилди. Давлат капитал маблағлари, уй-жой-қурилиш ширкатлари, аҳоли, жамоа хўжаликлари маблағи ҳисобига 690,3 минг квадрат метр саҳнли уйлар оилаларни ўз бағрига олиши керак эди. Амалда ишга туширилгани режадагидан ўн олти минг квадрат метр атрофида кам бўлди, у 98 фоизда қолиб кетди.

Давлат капитал маблағлари ҳисобига қурилган уй-жойларнинг умумий майдони 305,9 минг квадрат метрни ташкил этди. Бу йиллик режадагидан 18 фоиз камдир. Маҳаллий Кенгашлар ижроия комитетлари қурилишнинг бу соҳасига қандай «эътибор» бераётганлигини шундан ҳам билса бўладики, улар ўз маблағлари билан уй-жойларни барпо этиш топшириғини бор-йўғи 67 фоиз бажарганлар. Уй-жой-қурилиш ширкатлари янада қониқарсиз ишлади. Улар йил давомида ҳаммаси бўлиб 6,7 минг квадрат метр саҳнли уйларни эгаларига топширдилар. Бу йиллик режанинг ярмидан сал кўпроқдир.

Ҳали ҳам якка тартибда уй қурувчиларга балли. Улар уй қуриш билан боғлиқ бўлган кўпдан-кўп машаққатлар ва қийинчиликларни енгишяпти. Уларнинг аҳволини шахсий уй тиклаган киши яхши билади. Ғишт топганда тахтанинг топилмаслиги, эшик-дераза топса тунуканинг йўқлиги, мих нима деган гап... Бундай етишмовчиликларни анча санаш мумкин. Лекин иштиёқ, бирни иккига олиб бўлса ҳам иморатни битказишга интилиш зўр уларда. Худди шу нарса қурилиш ташкилотларида етишмайди, улар бор имкониятлардан фойдаланмайдилар. Шунинг учун ҳам аксарияти оқсаб ётибди.

Албатта, якка тартибда уй қурувчилар ўз ҳолига ташлаб қўйилмаяпти, яъни ўз ёғларига ўзлари қовурилиб ётганлари йўқ. Уларга давлат ёрдам кўрсатаяпти, имтиёзли шароитларда қарзга пул бермоқда, маблағдан қийнаб қўяётгани йўқ. Кўп жиҳатдан шу туфайли ҳам якка тартибда уй-жой қуришнинг ўтган йилга мўлжалланган режаси ошиғи билан адо этилди. Бажарилиш кўрсаткичи 118 фоизни ташкил этди. ҳаммаси бўлиб 350,1 минг квадрат метр уйлар фойдаланишга топширилди. Бу ҳатто давлат капитал маблағлари ҳисобига қурилган уй-жой ҳажмидан деярли қирқ беш минг квадрат метр кўпдир. Уй-жой-қурилиш ширкатлари қурганига эса умуман таққослаб бўлмайди. Агар якка тартибда уй-жой қурувчилар учун қулай шароитлар яратиб берилганида, айниқса, улар бинокорлик материаллари, ёғоч-тахта билан мўл-кўл таъминланганида эришган натижалари янада салмоқли бўлар эди. Афсуски, бу масала мураккаблигича қолиб, тобора кескинлашмоқда. Хулоса шуки, якка тартибда уй-жой қурилишини кенг йўлга қўйиш жуда оқилона иш бўлди, бу уй-жой муаммосининг камайишига олиб келди.

Бироқ шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, вилоятимизнинг айрим шаҳар ва ноҳияларида якка тартибда уй-жойлар қурилишига етарли эътибор берилмади. Бу ачинарли бир ҳолдир. Уй-жой қуриш учун ер участкаларини вақтида ажратиб бермаслик, қарз пули беришдаги сансалорлик, бинокорлик материаллари таъминотидаги узилишлар оқибатида юзлаб уйлар битмай чала қолди. Оҳангарон шаҳрида якка тартибда уй қуриш бўйича белгиланган топшириқ 60 фоизда қолиб кетди. Янгийўлда бунга ҳам бормади. Янгиободда эса 35 фоиз бўлди.

Жамоа хўжаликлари ва хўжаликлараро ташкилотлар ҳам уй-жойларни қуриш учун ажратилган маблағларини деярли тўла ўзлаштирдилар. Уларнинг маблағлари ҳисобига фойдаланишга топширилган уй-жой саҳни деярли ўн икки минг квадрат метрга етди. Топшириқ эса 35 фоиз ортиғи билан уддаланди. Бироқ фойдаланилган капитал маблағлар йиллик лимитнинг 99,7 фоизини ташкил этди.

Вилоятимиздаги ўнлаб қурилиш-монтаж ташкилотлари уй-жойларни барпо этиш юзасидан зиммаларига юклатилган вазифаларни уддалай олмадилар. Бу, айниқса Ангрен уйсозлик комбинати, Чирчиқдаги 160-қурилиш тресги, «Узбекшахтострой», «Спецсельхозмонтаж», «Паркентводстрой» ва бошқа шу каби ўндан ортиқ трестлар, кўплаб қурилиш бошқармалари ва кўчма колонналар жамоаларига тааллуқлидир. Ангрен уйсозлик комбинати умумий майдони 7743 квадрат метр уйларни қуриб бермади. У билан ёнма-ён жойлашган Ўзбекистон шахта қурилиши тресги ҳам комбинатдан «ўзиб» кетишни ўзига эп билмай 67 фоиздан нарига ўтмади. Оқибатда сув ва ҳаводек зарур бўлган 7295 квадрат метр ҳажмидаги уйлар битмай қолди. Шу иккита йирик қурилиш ташкилоти айби билан ангренлик юзлаб оилалар ҳовли тўйларини ўтказиш каби хурсандчиликдан маҳрум бўлдилар.

160-қурилиш тресги бу муҳим ишда чирчиқлик ўнлаб меҳнаткашлар оилаларини доғда қолдирди. У уй-жойлар қуришда ҳеч қачон бунчалик оқсамаган эди. Йиллик режани фақатгина эллик тўққиз фоиз қилиб бажарди. Белгиланган уйларнинг 23 минг 411 квадрат метри битмай қолди. Уларнинг айримларининг ҳатто пойдевори ҳам қўйилмаган. Шу сабабли ҳам Ангрен, Чирчиқда уй-жой қурилиши режасининг бажарилиши вилоят шаҳарлари ва ноҳиялари ўртасида энг паст кўрсаткичлардан бўлди.

Қурилиш ишлаб чиқаришини ташкил этишдаги нуқсонлар, лойиҳа-харажат ҳужжатларини вақтида тайёрламаслик, у ёки бу иморат қурилиши давомида лойиҳаларга ўзгартиришлар киритавериш, бинолар қурилиши устидан муаллифлик назоратининг пухта йўлга қўйилмаётганлиги шунга олиб келмоқда. Иккинчи нуқсон-моддий-техника таъминотидаги узилишлардир. «Анъана» бўлиб қолган бу иллат жуда қимматга тушмоқда. Айниқса, махсус қурилиш материаллари, чунончи, кабель-сим, электр анжомлари, айрим йиғма темир-бетон конструкцияларининг тақчиллиги бинокорларни қийнамоқда.

Уй-жойлар қурилишида бундай аянчли аҳволнинг содир бўлишининг асосий сабабларидан яна бири бош пудратчи ва ёрдамчи пудратчилар ўртасида яқин ҳамкорликнинг етишмаслигидадир. Ёрдамчи пудратчилар кўпинча махсус қурилиш ишларини олиб борадилар. Бунинг учун бош пудратчи белгиланган муддатда улар учун етарли иш майдони яратиб бериши керак. Амалда ҳар доим ҳам шундай бўлмаяпти.

Қурилишнинг ишлаб чиқариш негизи талабни тўла қондиришдан жуда орқада эканлиги ҳаммага маълум. Чунки, мавжуд бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш индустрияси корхоналари орасида лойиҳадаги қувват билан ишламаётганлари анчагина. Бунинг устига бундай корхоналарнинг янгилари кўпинча суст қуриляпти. Масалан, Майскда йилига 36 миллион дона ғишт ишлаб чиқарувчи қувватлар ишга туширилмади. Чинозда эса йилига 160 минг куб метр керамзит шағали ишлаб чиқарувчи қувватнинг ҳоли ҳам шундай бўлди. Паркент ғишт заводининг ҳали-бери ишга тушиши гумон. Унинг муддатлари ўтган йилиёқ ўтиб кетди. Бу корхона қишлоқ қурилишларини пишиқ ғишт билан таъминлашни бироз бўлса ҳам яхшилаган бўларди. Ҳар ҳолда ўн миллионта ғишт кам эмас. Қибрай қўрғонида электромонтаж буюмлари ишлаб чиқарувчи завод қурилиши ҳам барбод этилди. Бинокорлар бевосита ўз эҳтиёжлари учун қурилиш материаллари етказиб берувчи корхоналарни бунёд этишга шундай бефарқ қарашларига ҳайрон қоласан киши. Ваҳоланки, бинокорлик материалларининг етишмаслиги қурилишнинг мушкул муаммосидир.

Яқинда жумҳурият Президентининг вилоят раҳбар партия ва совет органлари ходимлари билан бўлиб ўтган учрашувида бошқа масалалар қатори капитал қурилиш, шу жумладан, уй-жой, қурилиши муаммоси, бу соҳадаги катта камчиликлар ҳақида, уларни бартараф этиш йўллари ҳақида атрофлича фикр юритилди. Баён этилган, билдирилган мулоҳазаларни инобатга олиш ва умуман қурилиш, чунончи уй-жой қурилишидаги нуқсонларни бартараф этиш учун барча зарур чораларни кўриш, ҳамма мавжуд имкониятлардан оқилона фойдаланиш керак.

М. МИРҲАМИДОВ.

● **МАҲМУД ЭРГАШЕВ кўп йилдан бери Тошкентдаги «Орбита-сервис» техника хизмати кўрсатиш марказида ишлаб келмоқда. Бу телеуста нормани доим ортиғи билан бажаради.**

Суратказ: Е. БОТИРОВ.

● **ТОШКЕНТДАГИ фурнитура ва технологик оснастка ишлаб чиқариш бирлашмасида Людмила Лешченко номини ҳурмат билан тилга оладилар. Ўн йилдан ортиқроқ вақтдан бери шу даргоҳда ишлаб келаётган Л. Лешченко ўзининг ҳалол ва унумли меҳнати билан касбдошларининг ҳурматини қозонган.**

Суратказ: Т. КАРИМОВ.

ПЛАСТМАССАДАН ҚУВУР

Турли диаметрдаги пластмасса қувурлар бир-бирининг ичига киритиб уланади. Уларнинг чоклари пайвандлангандан кейин бу қувур орқали ҳар қандай маҳсулотни — табиий газларни, конденсатларни, суюқликларни бир жойдан иккинчи жойга етказиш мумкин.

Кўп структурали бу маҳсулот қувурини Ўзбекистон ССР Фанлар академияси энергетика ва автоматика илмгоҳининг мутахассислари А. Езержа, А. Карасев ва М. Баталовалар ишлаб чиқишди. Давлат патент экспертизаси олимларнинг таклифини ихтиро деб тан олди. Бунда кўп структурали пластмасса қувурнинг пўлат қувурлардан кўп жиҳатдан устун эканлиги қайд этилди. Бундай қувурлар арзон, енгил, ишончли, занглaмайди. Улар анъанавий металл қувурларга нисбатан икки баравар мустаҳкамроқ. Пластмасса қувурлардан абадий музлик шароитида юқори самара билан фойдаланиш мумкин.

Тошкентлик олимларнинг ишланмалари, табиийки, Ўзбекистонда ҳам қўлланилади. Чунки уни жорий этиш ёрдамида тақчил металлни тежаш мумкин бўлади. Энди арзимаган иш қолди: пластмасса қувурларни тайёрлашни ким ўз зиммасига оларкин?

(ЎзТАГ мухбири).

ЙИЛ ЯКУНИ ТАҲЛИЛИ

ЯХШИ ИШЛАСАК, ЯХШИ ЯШАЙМИЗ

ЯНГИЙЎЛ ноҳиясидаги Калинин номли жамоа хўжалигида ҳам йил якунини таҳлил этишга бағишланган йиғилиш рисоладагидек ўтди. Жамоа бошқаруви раиси, иқтисод фанлари номзоди М. Аҳмаджонов ўзининг ҳисобот маърузасида кўп тармоқли хўжаликда қандай ютуқларга эришилди-ю, қандай имкониятлар бой берилганлигини иложи борича тушунтириб беришга ҳаракат қилди. Деҳқон ва чорвадорлар сўзга чиқдилар. Хўжалик иқтисоди ўнгланиб, аввалги қарзларидан қутулаётганлиги, колхозчиларнинг ўртача ойлиги ошиб бораётганлиги, кейинги йилларда ободончиликка катта эътибор берилаётганлигига оид мисоллар айтилди. Камчиликлар, муаммолар ҳам юз-хотир қилинмади.

Мажлисда ноҳия партия қўмитасининг биринчи котиби Абдуғани Юсупов ва вилоят деҳқончилик саноати уюшмаси раиси Маҳамадали Расулов ўртоқлар иштирок этдилар ва сўзга чиқдилар.

Қуйидаги лавҳалар мазкур мажлис таассуроти ва йиғилиш бошланмасдан олдин ва тугагандан кейин айрим деҳқонлар, тажрибакорлар, мутахассислар билан қилинган суҳбатлар асосида ёзилди.

МАШИНА ТЕРИМИ КЕРАКМИ?

Модомики, пахта оримиз, номусимиз, рўзғоримизнинг боши, тирикчилигимизнинг асоси экан унинг жаҳон бозоридаги мавқеи қандай? Бу саволга ижобий жавоб беролмаймиз. Чунки жаҳон бозорида ютиб чиқишимиз учун пахтамиз ниҳоятда оқ, толаси соф, мусаффо бўлиши керак. Афсус, биз бу билан мақтана олмаймиз. Мутахассислар, тажрибакорлар бунинг асосий боиси машина теримида деб билишмоқда. Дарҳақиқат, ўзингиз ўйлаб қаранг, ғўза кўм-кўк бўлиб, ўсиб, кўсаклари тўлишиб, олдлари момиқдай очила бошлаганда машина теримини ўйлаб, баргни тўкайлик, деб дори сепамиз. Бу дори пахтани сарғайтиради, рангини бузади, толасини мўрт қилиб қўяди. Агарда баргсизлантириш ишлари малакасизроқ одамлар томонидан олиб борилса, у ҳолда аҳвол янада ачинарли бўлади. Деҳқонларимиз ҳар йили не-не машаққатлар билан етиштираётган ҳосилларининг катта қисмини, иккинчи, учинчи навларга топшираётганликларининг боиси шундан эмасми. Деҳқонда айбми?

Ундай бўлса қайси йўлдан бориш керак? Пахтанинг харид нархи оширилди-ку, дейишлари мумкин. Бу билан муаммо ҳал бўлмайди-да. Бундан буён, бозор иқтисодиётига ўтар эканмиз, энг аввало инсонни, унинг турмушини, сиҳатини ўйлар эканмиз, пахтани иложи борича қўлда териб олаверган маъқул эмасми. Дори сепилмаган далаларда кўсаклар табиий пишиб етилади. Ифлосланмайди ҳам. Одамлар ҳам яйраб-яшнаб терадилар, астойдил меҳнат қиладилар. У ҳолда қанча-қанча маблағлар эвазига сотиб олинган машиналар темир-терсакка айланиб қолаверадими? Йўқ, албатта. Унинг бункер аппаратлари олиб қўйилса йил — ўн икки ой фойдаланиш мумкин-ку, ахир. Эътироз билдиришлари мумкин. Ишчи кучи етишмайди-ку, деб. Ўтган йилги тажриба шуни кўрсатдики, пахтанинг ҳар килограммига машина теримини кутиб ўтирмасдан биринчи теримданоқ 25 тийиндан тўланган ерда ўз-ўзидан теримчилар, далада ишлашни хоҳловчилар кўпайиб кетди. Ҳосил ҳам сифатли бўлди, ҳам ёғин-сочинли кунларга қолмади. Одамлар кам бўладиган, чўл ноҳияларни бундан истисно қилиш мумкин. Лекин барибир мушкул осон бўлмайди. Олимларимиз бош қотиришлари керак. Мадомики машинада теришга мажбур бўлар эканмиз, у ҳолда шундай дори топиш керакки, у пуркалганида ҳосилнинг салмоғига-ю, сифатига, атроф-муҳитга заррача таъсир этмасин. Шундай машиналар яратиш керакки, улар ёрдамида пахтани худди қўлда тергандек хас-чўпга илаштирмасдан териб олиш мумкин бўлсин.

Хулоса шуки, имконият борми, кўпроқ фойда олишга кўз етадими, демак, ҳеч иккиланмасдан пахтани қўлда теришга дадил ўтавериш керак.

ПУЛ ДАЛАДА

Мажлисда, табиийки, хўжалик раҳбари шаънига яхши гаплар билан бирга қаттиқ-қуруқ сўзлар ҳам айтилди. Айримлар қайта қуриш берган ошкоралик ҳуқуқидан ўз фойдаларини кўзлаб гапиргандек эдилар назаримда. Лекин ҳеч ким бундайларни, биродар, эҳтимол гапларингда жон бордиру, ўзинг айтчи, қандай ишлаяпсан, умум ишига қанчалик ҳисса қўшяпсан. Камчилик, хатоларни тугатишга шахсан ўзинг қандай ёрдам бердинг, деювчилар деярли бўлмади.

Ҳайрият, мажлис охирлаб қолганда кекса деҳқон, меҳнат фахрийси Туроб ота чидаб туролмади.

— Бу қанақаси,— деди у,— нега айримлар ҳамма айбни кўпроқ бир кишига тўнкамоқчи бўлишяпти. Мана, ҳозир эшитдик. Баъзи бригадаларда йил бўйи ишлаган меҳнат ҳақларининг бир сўмига қўшимча 1 сўм 30 тийиндан мукофот пули олишаркан. Айримларда эса 30 тийиндан. Шу бригадирдан нега сўрамаймиз? Унга эргашган ўттиз-қирқ одамнинг аҳволи не кечганлиги билан нега қизиқмаймиз?

Ота ҳақ гапни айтаётган эди.

Дарҳақиқат, ҳаммамиз учун умумий касаллик бор. Боя сўзга чиқиб, ойлиги камлигидан нолиган шоферга, инсоф билан айт-чи, сен ўзи кучинг, ўз имкониятингдан тўла фойдаланаяпсанми? Йўқ, албатта. Палон бригадага деб йўл варақасини оласан-да, уерга бориб бир-икки қатнайсан, ё йўқ. Сўнг бригадирдан сўрайсан, кетасан. Ё «чап» иш қиласан, ёки бўлмаса машинангни уйинг олдига олиб бориб қантариб қўйиб, бемалол дамингни олиб ётасан, дейишга ҳақлимизми?

Нима осон, ётиб еб ётиш осон. Биз учун бошқалар ишлайверсин-да, дангаса бўлиб қолганмиз, енгилнинг остидан оғирнинг устидан юришга ўрганиб қолганмиз. Бу билан узоққа боролмаймиз. Бозорга ўтсак, чувимиз чиқиб қолади-ку. Яхши яшашни истасак, қўл учида эмас, астойдил ишлайлик, бир бўлиб, кўпроқ пул топиш йўлини ўйлайлик. Пул эса далада. Меҳнат қилсак, жон койитсак қўлга тегади у. Ахир ўтган йили режа бажарилгач озмунча пахта далада қолиб кетмадими. Ялинсалар, ёлборсалар, ошиқроқ ҳақ тўлаймиз, десалар ҳам ҳеч ким бу пахтани териб олмади. Картошка, пиёз эканлар-ку, унинг ёнғоқдагини ҳам қолдирмай йиғиштириб олишди.

Пахтанинг ўша қолганини териб олганда пул бўлардику. Ҳисоблаб чиқишди. Ҳар бир киши қўшимча 500 сўмдан пул олиши мумкин экан.

Ҳамма иллат шундаки, одамлар режани бажаргач, энди буёғини кимга керак бўлса ўзи териб олсин, деб нотўғри фикрлашга ўрганиб қолишган. Бундан буён бунга йўл қўйиб бўлмайди. Меҳнатга муносабатни ўзгартириш керак. Илғорларнинг тажрибасини ўрганиб, қўллаб, бу хўжаликда ҳам пахта майдонларини одамларга бўлиб бериш, экишдан тортиб то ҳосилни йиғиб-териб топширгунгача ўзлари эгалик қилишларига, манфаат кўришларига имконият яратиб бериш зарур. Машина трактор паркларида эса албатта чек усулига ўтиш муҳимдир.

БУЗОҚНИНГ ҲАҚИ

Суҳбат мавзуи чорвачилик етти хазинанинг бири, маҳсулдорликни ошириш омилларига келиб тақалганида бир ҳикоя эсимга тушиб қолди. Уни менга бир деҳқон дўстим гапириб берган эди.

— Оиламизни боқиб турган говмуш сигиримиз қариб сутдан қола бошлади, бироз боқиб сотмоқчи бўлдим. Озор берманглар, яйраб ўтлаб юраверсин, деб бебошвоқ қўйиб юбордик. Буни қарангки, келаси йилнинг эрта баҳорига бориб у қўшалоқ бузоқлади.

— Сутини соғманглар,— деб тайинладим болаларимга,— бузоқчалар тўйиб-тўйиб эмаверишсин.

Қиш яқинлашгач алоҳида жой қилиб бердим, боғламасдан боқдик. Бузоқчалар хоҳлаган пайтда она сутини эмиб, уч ой деганда олти-етти ойлик бузоқнинг кўринишини берди. Қаранг, эркинлик жониворларга ҳам жуда хуш ёқар экан. Биз бу оддий ҳақиқатни билатуриб билмасликка олиб келдик. Бир неча йилдирки, ота-боболаримизнинг анъаналарига зид равишда иш юритиб, сигирларни турган-битгани темир-бетондан ва жуда катта маблағлар сарфланиб қурилган молхоналарда боғлаб, икки-уч юзтасини бир ерга қамаб боқиб келмоқдамиз. Бундай молхоналар ёзда ғоятда исиб, қишда эса совиб кетади. Бу, албатта, сигирнинг маҳсулдорлиги-ю, наслига таъсир қилмасдан қолмайди. Чорванинг соғлиғига човут солганлигимизни айтмайсизми?! Ўзимиз наслини айнитиб, четдан, ҳатто бозордан мол сотиб олиб аҳволни ўнгламоқчи бўлдик, беҳуда ҳаракат қилдик.

Эски удумларимизга қайтиш вақти етиб келмадими?

ҚАДРИ ЙЎҚ СУВ

Яхши биламиз, ҳозирги кунга келиб қурилиш материаллари ҳам қиммат, бунинг устига анқонинг уруғи бўлиб қолди. Наҳотки муаммони ҳал қилиб бўлмайди. Ўзимиз эпини қилолмасак, ривожланган мамлакатлар тажрибасидан ўрганайлик. Уларда ҳатто буташдан кейинги шох-шаббалар ҳам чиқитга чиқарилмайди-ку. Нафсиламбирини айтганда бизнинг имкониятларимиз улар никидан ўн-ўн беш чандон ортиқ-ку! Бир вақтлари Сергелида ғўзапояни майдалаб пресслаб, қурилиш материаллари ишлаб чиқарадиган завод ишга туширилганлигини эшитиб, хайрият-эй, деб суюнган эдик. Лекин бу заводнинг умри қисқа бўлиб чиқди. Ажабо, наҳотки мутахассисларимиз шунчалик ношуд бўлишса?!

— Йўқ, унчалик эмас,— дейди Янгийўлдаги мебель ишлаб чиқариш фабрикасининг директори Сафо Сейяр Халилович.— Биз ишлаб чиққан чиқиндисиз технология чет элларникидан минг карра афзал. Бу технологияга биноан ғўзапоя майдаланиб, прессланмайди. Шундайлигича прессланиб, зичланиб, сўнг ишлов берилиб, ундан керакли материал тайёрланади. Ҳозирги кунда ҳар ер-ҳар ерда ахлатга чиқариб юборилаётган дарахт шох-шаббалари-ю, хомток даврида, кузги кесиш пайтида олиб ташланадиган ток рудалари ҳам биз учун зарур ва қимматбаҳо хом ашё бўлаверади.

— Бу технология амалда қўлланиляптими?

— Ҳамма гап шунда-да,— дейди директор.— Ҳозирги жойимиз, асбоб-ускуналаримиз билан бу технологияни жорий эта олмаймиз. Бутунлай янги иморат, янги жой, янги асбоб-ускуна ўрнатилиши керак. Бундай ускуналар бор, сотиб олганмиз. Қуриш учун рухсатнома ҳам бор. Лекин ер керак. Дастлаб жойни «Коммунизм» жамоа хўжалиги ҳудудидан танлагандик. Лекин қўнишмади. Ноилож, энди умидимиз шу колхоздан. Жой беришса ютқазишмайди. Биринчидан, одамлар хоҳласалар ишга киришлари мумкин, иккинчидан, маҳсулотимизнинг энг сараси биринчи навбатда шу жой эгалари — деҳқонларга берилади. Қурилиш материалларидан ҳам вақти-вақти билан қарашиб турамиз. Зоримиз бор, зўримиз йўқ. Агар кўнмасаларингиз, Ғалабага қараб кетамиз.

...Мажлис ниҳоясида раис бу таклиф ҳаммага маъқул тушишини дилдан ҳис қилганлиги учун уни ўртага ташлаб, кўпчиликнинг розилигини олмоқчи бўлди. Лекин ҳайъатда ўтирган ноҳия партия қўмитаси биринчи котиби «шошилманг» дегандек ишора қилди.

Тушунарли. Маслаҳатлашиб, кенгашиб, келишиб, иш қилганга нима етсин. Лекин мен аминманки, халқ учун наф келтирадиган бу амалий таклиф, албатта, инобатга олинади.

ҲИССАНГНИ ҚЎШ

Хўжаликнинг ҳар жиҳатдан ривожланиши, равнақ топиши, табиийки, ҳамжиҳатликка, қишлоқда, жамоа худудида яшайдиган ҳар бир одамнинг меҳнат ғайрати-ю, қўшадиган баҳолиқудрат ҳиссасига боғлиқдир. Афсуски, шундай бўлмаяпти-да.

Бу гап фақат бу хўжаликка эмас, бошқа хўжаликларга ҳам тааллуқли.

Қаранг, бу жамоа хўжалигида 2415 та хонадон яшайди. Ҳар бир хонадондан лоақал бир кишидан одам ишга чиққанида далачиликда, чорвачиликда анча одам меҳнат қилган бўларди. Бу ерда эса бор-йўғи 410 киши ишга чиқади. Қолганлари эса бошқа жойда меҳнат қиладилар. Инсоф билан ўйлаб кўрайлик. Ахир, ўша одамлар жамоа хўжалиги аъзоларига яратилган барча қулайликлар, дейлик томорқа ери, коммунал, маданий-маиший хизматдан бараварига фойдаланишади-ку. Бу хизматлар учун хўжалик ҳар йили озмунча маблағ ажратадими? Лекин қайтими қани? Бу адолатданми? Тўғри, бу хонадон эгалари орасида хўжаликка меҳнати сингган фахрийлар бор, биз улар ҳақида гапирмоқчи эмасмиз. Лекин колхозга умуман алоқаси йўқ одамлар ҳам қандайдир йўллар, сабаблар билан бу ерга келиб қолишган. Энди бундайлар билан ҳисоб-китоб қиладиган пайт келмадимикин?

— Хўжаликда яшаб, колхоз имкониятларидан тенг баравар фойдаланадиган, лекин бошқа ерда ишлайдиганлар тўлайдиган даромад солиқларининг бир қисмини жамоа хўжалиги кассасига ўтказишсин. Ана шунда адолатли иш бўлади.

Яна бир масала. Кейинги икки-уч йил ичида одамларга озмунча гектар — майдонлар томорқа ерига бўлиб берилдими. Ҳамма ҳам бу ерларнинг қадрига етяптими? Умумий маъмурчиликка ҳисса қўшиш учун, озиқ-овқат маҳсулотларини сероб қилишни кўзлаб экин экишяптими, афсуски, ҳа, деб айта олмаймиз. Айримлар фақат ўз ҳамёнларини ўйлаб, кўпроқ пул топиш дардида харидоргир экинлар экишади. Айримлар эса умуман бундай ерларни бекор ташлаб, исроф қилишмоқда. Президентимиз Фармонига мувофиқ тезроқ текшириш ўтказиш керак ва кимки берилган ерлардан яхши фойдаланмаётган бўлса, уни қайтариб олиб, фойдаланадиган одамларга бериш керак.

Н. РИХСИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Президент фармони қандай бажарилмоқда?

ҲАҚ ЙЎЛИНДА КИМ СЕНГА...

РИВОЯТ қилибдурларки, Абдураҳмон Жомий бир гуруҳ аъёнлари билан келаётиб, йўл ўртасида ўйнаб ўтирган бир кичик болага дуч келибдилар. Мавлоно Жомий отдан тушиб, болага таъзим билан:

— Ассалому алайкум, — дебдилар.

Ҳамроҳлари ҳайратда қолиб сўрашибди:

— Мавлоно, сиз улуғ шоир бўлсангиз-у, нечук бу гўдакка таъзим ила салом берурсиз?

Жомий шундай жавоб қилган эканлар:

— Эй, яхшилар, билингки, бу бола менинг муаллимим фарзанди эрур...

Ҳазрат Алишер Навоий ҳам демишлар:

Ҳақ йўлинда ким сенга бир ҳарф ўқитмиш ранж ила,
Оқламак душвор эрур ҳаққин адо минг ганж ила.

Орий, топиб айтилган ҳикмат. Дарҳақиқат, улуғ инсонлар ўз устоз-муаллимларининг иззат-ҳурматини ҳамиша эъзозлаганлар. Президентимиз И. А. Каримовнинг 1990 йил ноябрь ойидаги «Барча турдаги мактабларнинг ўқитувчиларига, болалар уйларининг тарбиячиларига қўшимча имтиёзлар бериш, юқори синф ўқитувчиларининг иш ҳақини ошириш тўғрисида»ги Фармонини юқорида қайд этилган ҳикматлар ҳосиласи деб айтиш мумкин.

Мазкур Фармон шу йил 1 январдан кучга кириши лозим эди. Хўш, унинг ижроси қандай йўлга қўйилмоқда? Биз бу саволга жавоб топиш учун биринчи галда пойтахтдаги масъул идораларнинг мутасаддилари билан боғланишга аҳд қилдик.

Биринчи суҳбатдошимиз Тошижроқўмнинг уй-жойлар бошқармаси бошлиғи В. М. Ким бўлди.

— Вячеслав Михайлович, маълумки, ўқитувчиларга қўшимча имтиёзлар бериш тўғрисидаги Фармонда шаҳарда яшовчи ўқитувчилар уй ҳақини 50 фоиз тўлашлари лозим. Шунингдек, давлат уйларида истиқомат қилувчи ўқитувчиларга уй бепул тарзда шахсий мулк қилиб берилиши керак. Бироқ биздаги маълумотларга кўра турар-жойларни тасарруф этувчи идора (ЖЭК ёки ЖЭУ)лар ҳали Фармонни ижро этишга киришгани йўқ. Буни қандай изоҳлаш мумкин?

— Фармон ижроси учун зарур маблағлар ажратиш ҳақида ҳали ижроқўм қарори чиққани йўқ. Шаҳар халқ таълими бош бошқармаси қарор лойиҳасини тайёрлаяпти. Яқин кунларда у Тошижроқўм йиғинида тасдиқланиши керак. Бундан ташқари, давлат уйида яшовчиларга уйни шахсий мулк қилиб бериш ҳақида ўйлаб кўришимиз керак. Бундай уйлар миқдори 22 мингта...

Бу гапларни эшитиб бизда шундай савол туғилди. Хўш, Фармонни ижро қилиш лозимлигини билар экансиз, 1 январгача, яъни бир ярим ой ичида нимани ўйлаб, нимани ҳал қилдингиз, ўртоқ Ким?

Иккинчи саволни Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси ҳуқуқшуноси Ҳ. Мирзабоевдан сўрадик.

— Ҳакимжон ака, Президент Фармонининг ижроси нега суст бажарилмоқда?

— Биз ноҳия бўлимларимизга зарур кўрсатмалар берганмиз. Икки кун аввал айнан шу масала юзасидан «Тошгаз», «Энерготаъминот», халқ таълими, уй-жой бошқармаси раҳбарларининг йиғини бўлиб ўтди. Биз қарор лойиҳасини тайёрлаб, шаҳар ижроқўми тасдиғига тавсия этганмиз...

Шундан сўнг бу масала билан бевосита шуғулланаётган молия-режа бўлими раҳбари Р. Тараринага мурожаат қилишимни маслаҳат беришди.

— Римма Михайловна, Фармонни бажариш кечикиб кетмаяптими?

— Биз ўзимизга даҳлдор ҳамма ишни деярли бажариб бўлдик. Мазкур Фармонни амалга ошириш юзасидан қарор тайёрлаб ижроқўмга топширдик.

— Қарор қачон чиқади?

— Шу кунларда чиқиб қолиши керак...

Яна **«керак, керак, керак...»**

Хўш, пойтахтимизда бу имтиёздан фойдаланувчи 20 мингдан ортиқ муаллим январь ойи учун уй ҳақини неча фоиз тўлашади? Юз фоизми? Унда Фармонда кўрсатилган ярим ҳақ ҳақидаги таъкид нима бўлади?

Бундан ташқари, Фармонда ўқитувчиларга ер участкаси ажратиш, турар-жой билан таъминлаш тўғрисида ҳам айтилган. Бу масала қандай ҳал этилиши керак? Фармон ноябрь ойида чиқибди-ю, унинг ижроси учун ҳаракат эса пойтахтда энди бошланибди-да! Бу — масъулиятсизлик эмасми? Биз юқоридаги эътироз ва саволларга Тошкент шаҳар ижроқўмидан аниқ тафсилотли жавоб кутамиз. Токи ўқитувчи касбидаги кишилар ўзларига қандай эътибор кўрсатилаётганлигидан хабардор бўлсинлар.

Д. САИДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг ўз мухбири.

ИЛҒОР ТАЖРИБАГА ТАЯНИБ

● ОҚҚЎРҒОН туманидаги «Партия XXII съезди» жамоа хўжалиги чорвадорлари қишловни муваффақиятли ўтказмоқдалар. Қиш фаслининг совуқ кунларида ҳам соғиб олинаётган сут миқдорини кўпайтиришга ҳаракат қилишмоқда. СУРАТЛАРДА: (юқорида) ферма ҳисобчиси А. Шамсуддинов ва кунига ҳар бош соғин сигирдан 9—10 килограммдан сут соғиб олаётган илғор соғувчилар С. Сулаймонова, Ю. Абдусатторова, Р. Холбоева ҳамда М. Исоқоваларни кўриб турибсиз.

Суратчи П. ЭРГАШЕВ.

БАҲОРДА ТОМОРҚАЛАРГА ЭКИШ УЧУН

«УЗСОРТСЕМОВОШЧ» республика бирлашмаси тошкентлик ва пойтахт вилоятида яшовчи мижозларга хизматнинг янги турини таклиф қилди. Бу ерда жамоа бўлиб берилган буюртмаларга асосан жойларга бориб савдо қилиш уюштирилди.

— Бундай иш шакли ҳозирнинг ўзидаёқ республикамизнинг кўпгина вилоятларида ташкил қилинган, — дейди бирлашма бошлиғи Н. Хўжаев. — Икки миллион аҳоли яшайдиган Тошкентда эса бундай хизмат ҳали йўқ эди. Ваҳоланки, ўн минглаб одамларнинг дала-ҳовлилари ва томорқа участкалари, кўпгина саноат корхоналарининг ҳамда муассасаларнинг ёрдамчи хўжаликлари бор. Биз уларни сабзавот ва полиз экинларининг 165 хил навли ажойиб уруғлик билан таъминлашга тайёрмиз. Буюртмачилар фақат қанақа уруғликдан қанча кераклигини аниқласалар бўлгани. Керак бўлса, биз уруғликни бир неча ўн граммдан қилиб, кичкина халтачаларга солиб беришимиз мумкин. Шунда уларни, масалан, боғдорчилик-томорқа ширкатларининг аъзоларига тақсимлаб бериш қулай бўлади.

«Узсортсемовошч» буюртмалар қабул қилишни ҳам мумкин қадар соддалаштирди. Буюртмани бирлашманинг Олой бозорида жойлашган фирма дўконининг ўзида қолдириб кетавериш мумкин. Буюртмалар бир ҳафта ичида бажарилади. Бунинг устига уруғлик ҳамда уларни ўстириш борасидаги тавсияномалар белгиланган жойга айтилган вақтда етказилади. Бунинг учун бирлашмада махсус автотранспорт ажратилган.

(ЎзТАГ мухбири).

ТУРКҲОда МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Ўтган куни Қизил Байроқли Туркистон Ҳарбий Округи раҳбарлари Ўзбекистон оммавий-ахборот воситаларида ишлаётган журналистлар учун матбуот конференцияси ўтказдилар. Унда Ҳарбий кенгаш аъзоси, Округ сиёсий бошқармасининг бошлиғи, генерал-лейтенант А. Захаров шу кунларда рўй бераётган воқеаларга муносабат билдириб, ҳарбий хизмат мажбуриятлари хусусида тўхталди.

Жумҳурият ҳудудида кузги чақириқ бошқа минтақаларга қараганда қониқарли ўтганлигини таъкидлади. Аксарият ҳарбий хизматга чақирилган йигитлар қишлоқлардан. Армия қисмларидаги барча адабиётлар рус тилида, улар яхши тушунишмайди. Ўрта мактабларда эса ҳамон бу тил қониқарсиз ўқитилаётганлиги ачинарли ҳолдир. Шу боис ҳозирда ҳар бир қисмда рус тили тўгараклари ташкил қилиниб, машғулотлар ўтказиш йўлга қўйилди. Бу ишни маҳаллий аҳолидан бўлган офицерлар — улар камчиликни ташкил этишларига қарамай амалга ошираётганликлари таҳсинга сазоворлиги айтилди.

Айни кунларда армия қисмларини озиқ-овқат билан таъминлашда тез-тез узилишлар бўлаётганлиги, аскар йигитларнинг армия бўлинмаларидан турли сабаблар билан қочиб кетаётганликлари округ раҳбарларини ташвишга солаётганлиги таъкидланди.

Учрашув сўнггида медицина хизмати генерал-майори И. М. Чиж, генерал-майор А. В. Васенин, ТуркҲО прокуратураси умумий бўлимининг бошлиғи, полковник В. Н. Казак, полковник С. В. Жиляковлар журналистларнинг саволларига жавоб қайтардилар.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

● МАМЛАКАТЛАР ● ОДАМЛАР ● ВОҚЕАЛАР ●

УЧИНЧИ ҲАФТА ТУГАЯПТИ, НАТИЖАЛАР?!

● Ҳа, Форс кўрфази минтақасида уруш оловининг ёнганига учинчи ҳафта бўлаяпти. Бироқ, бу қалтис можаронинг нима билан тугаши ҳамон мавҳумлигича қолмоқда. Хорижий мамлакатлар ахборот воситаларининг ёзишига қараганда, ўтган кеча-кундузда кўп миллатли кучларнинг самолётлари Ироқнинг стратегик жиҳатдан муҳим объектларини бомбардимон қилишни давом эттирдилар. Ироқ қўшниларининг муҳим нуқталари, алоқа марказлари, коммуникация ҳамда аэродромларга зарбалар берилди. Минтақада уруш бошланганидан буён кўп миллатли кучлар самолётлари 41 минг мартадан кўпроқ учиш қилдилар. Франс пресс агентлиги хабарига қараганда, Ироқ ҳарбий ҳаво кучлари ўзларининг юз нафар самолётидан айрилдилар. Буюк Британия ҳарбий ҳаво кучлари Ироқ ғарбидаги нефтни қайта ҳайдаш станцияларини вайрон қилди. Мазкур учишларда қатнашган «Ягуар» ҳамда «Торнадо» самолётлари Қувайт пойтахти яқинидаги ҳарбий қурол-аслаҳа омборларини ҳам йўқ қилдилар.

● БИ-БИ-СИ радиоси орқали сўзлаган Буюк Британия ташқи ишлар вазири Д. Хэрд урушда ютқазиши аниқ бўлаётган Ироқ томони яқин келажакда кимёвий қуролдан фойдаланиши мумкин, деб ташвиш билдирди. Қандай қилиб бўлса ҳам Яқин Шарқ минтақасида кимёвий, бактериологик ва ядровий қуроллар қўлламаслик йўлини қидириб топиш зарур, деб айтди Д. Хэрд.

● ТЕҲРОН радиосининг сўнгги хабарларига қараганда, Эрон президенти Хошимий-Рафсанжоний Покистон давлатининг бошлиғи Ғулом Исҳоқ Хон билан радио орқали сўзлашган. Уларнинг ҳар иккалови Ироқ бомбардимон қилинаётганлигидан ташвиш билдириб, ислом давлати одамларини ва иқтисодий заҳираларини йўқ қилишнинг олдини олиш учун бир неча мамлакатларнинг саъи-ҳаракатлари лозим, деган фикрга келдилар.

ИКП СКДПГА АЙЛАНДИ

● ИТАЛИЯНИНГ Римини шаҳрида Италия Коммунистик партиясининг XX съезди ўз ишини якунлади. Етмиш йиллик фаолият кўрсатганидан сўнг Италия Коммунистик партияси ўз номини ўзгартириб, Сўл Кучлар Демократик партиясига айланди. Шу тариқа партия янгича атала бошлади, янги рамзлар ва уставига эга бўлди. СКДП учун съездда қатнашган делегатларнинг кўпчилиги овоз берди. 300 га яқин делегат эса овоз беришда қатнашмасдан съездни ташлаб чиқиб кетди. А. Оккетто Сўл Кучлар Демократик партиясининг Бош секретарлигига номзод.

СИАНУККА ЖАРИМА СОЛИНДИ

● СУД ЖАРАЁНИ бир ой давом этди. У шундай бошланган эди: Парижда чиқадиган рўзномалардан бири — «Журналь дю диманш»га берган баёнотларидан бирида валнаҳд Нородом Сианук Комбоджа давлати ташқи ишлар вазири Хор Намхонгни ўз болалари ва қариндош-уруғларининг ўлимида айблаган эди.

Ўша пайтда Хор Намхонг Парижда дипломатик ваколатларини бажариш билан машғул эди. Ўзига нисбатан ҳақорат сўзларини ўқиган Х. Намхонг Сианукдан узр сўрашни талаб этди. Н. Сианук бундай қилмагач, Х. Намхонг Париж шаҳар судига шикоят билан арз қилди. Ниҳоят суд жараёни тугади. У шундай ҳукм чиқарди: етказилган маънавий зарар учун Н. Сианук йигирма минг франк миқдорида жарима тўлайди.

ВАТИКАНГА САФАР

● ПОЛЬША Жумҳурияти президенти Л. Валенса расмий сафар билан Ватиканга ҳамда Италия жумҳуриятига жўнади. У бу ерда Рим папаси Иоанн Павел II билан учрашади.

Л. Валенса биринчи марта 1981 йилда Ватиканга «Бирдамлик» делегациясига раҳбарлик қилган пайтида сафар қилган эди. Сўнгги бор эса 1990 йил августида икки ўртада учрашув бўлган эди. Ўша пайтда Валенса гапларига қараганда «у ўз аккумуляторини зарядка қилиб олган» экан. Яна шундай қилишга зарурат сезилиб қолган чоғи. Энди И. Павел II Л. Валенсани аввал ўз шахсий кутубхонасида қабул этади, эртаси эса Польша президентининг номи хутбага қўшиб ўқилади.

ЯНГИЛИКЛАР ТЎЛҚИНИДА

● БУЮК Британия транспорт вазирлиги жаҳондаги аэропортлардан 18 тасининг маъмуриятини, шунингдек, 80 та авиакомпания раҳбарларини яқин пайтларда қўпорувчилик хатти-ҳаракатлари кучайиши мумкин, деб огоҳлантирди. Форс кўрфазидаги вазият бундай ишларнинг олдини олиш лозимлигини тақозо этади.

● ЧЕХОСЛОВАКИЯ президенти В. Гавел Болгария радиоси билан қилган суҳбатида Чехословакия, Польша ҳамда Венгрия Варшава Шартномаси Ташкилотини тезроқ тарқатиб юбориш лозим деган фикрда турибдилар, деб айтди. Варшава Шартномасига тегишли сиёсий қурилмалар маълум муддат сақланиб туриши мумкин, бироқ улар ҳам кейинроқ барҳам топиши керак, деди у.

● МОНГОЛИЯ Халқ Жумҳурияти давлат хавфсизлиги органлари коммунистлари февраль ойи охирида очиладиган Монголия Халқ Инқилобий партияси XX съездига ўз вакилларини юбормасликка қарор қилдилар.

● ИНДОНЕЗИЯНИНГ Ириан Жой вилоятида ибтидоий қабила топилди. Чангалзорларда истиқомат қиладиган бу қабила аъзолари асосан дарахтларда яшар эканлар.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА
● МАМЛАКАТЛАР ● ОДАМЛАР ● ВОҚЕАЛАР ●

• Ўлмас санъат

САҲНАДА — «ЁР—ЁР»

● СУРАТЛАРДА: «Ёр-ёр»нинг етакчи хонандаларидан бири — Раҳима Юсупова; «Тўй» композициясидан лавҳа.

Суратказ А. РИСҚИЕВ. (ЎзТАГ).

ЖУМҲУРИЯТИМИЗ пойтахтидаги «Интурист» маданий-ахборот маркази қошида янги «Ёр-ёр» фольклор-этнографик ансамбли ташкил этилди. Унга ўзбек олимларининг чет эллар билан маданий, илмий-техникавий ва экологик алоқа ўрнатувчи «Ўзбекистон» корпорацияси ҳомийлик қилаётир.

— Янги ижодий жамоамиз аъзоларининг асосий мақсади — ўзбек халқининг ўзига хос урф-одатлари, тўй-маъракалари, бошқа миллий маросимларини тиклаш ҳамда уларни кенг миқёсларда тарғиб қилишдан иборат, — дейди ансамбль бадиий раҳбари ва балетмейстери, эстрада артистлари Бутуниттифоқ танловининг совриндори Карима Узоқова. — Шунинг учун биз ўз ҳаётини санъатга бахш этишга аҳд қилган 25 нафар ўғил ва қизларни дастамизга таклиф этдик. Уларнинг ҳаммаси олий ва ўрта махсус маълумотга эга ёшлар бўлиб, Тошкент консерваторияси, театр ва рассомлик санъати илмгоҳи ҳамда рақс билим юртини битиришган. Хусусан, Зулфия Узоқова, Абдужаббор Латипов, Раҳима Юсупова, Комил Фозилов сингари хонанда ва раққосларимиз жумҳурият миқёсида ўтказилган «Нафосат-90», «Камолот-90» каби ижодий танловларда зўр муваффақият билан қатнашиб, ўз истеъдодлари ва маҳоратлари билан эл-юрт назарига тушишган. Булардан ташқари, бизда тажрибали санъаткор Саиджон Қадабоев раҳбарлигидаги созандалар ҳам самарали ижод қилишмоқда.

Ижодий режаларимиз жуда кўп. Уларни амалга ошириш учун ўзбек халқ оғзаки ижоди ва этнографиясини яхши биладиган олимлар билан ҳам алоқани мустаҳкамлаётирмиз. Айниқса, бу борада бизга Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг этнография бўлими олимлари ва таниқли фольклоршунослардан М. Муродов, Б. Саримсоқов, С. Йўлдошевалар яқиндан ёрдам беришаётир.

Ижодий жамоамизга Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Одилжон Комилхўжаев директорлик қилмоқда. Томошаларимизни эса Тошкент Давлат театр ва рассомлик санъати илмгоҳининг ўқитувчиси Маъмуржон Умаров саҳналаштирмоқда. Албатта, ҳали ўз йўлимизни топиб олишимизда муаммолар ҳам йўқ эмас, уларни аста-секинлик билан ҳал қилиб борамиз...

Яқинда «Ёр-ёр» ансамбли санъаткорлари ўзларининг илк дастурлари — «Тўй» композициясини санъат мухлислари эътиборига тақдим этишди. Ундан халқимиз ҳаётининг энг қувончли онлари ўз ифодасини топди. Ёш ижрочилар саҳнада келин-куёвнинг миллий урф-одатларимизга биноан никоҳдан ўтиши, «ёр-ёр»лар айтилиши сингари халқимиз расм-русумларини ғоят томошабоп ва қизиқарли шаклда жонлантирдилар. Бу миллий анъаналаримизнинг халқ қўшиқлари ва лапарлари билан уйғунлашиб кетганлиги томошанинг таъсирчанлиги ва жозибали бўлишини таъминлади.

Ҳа, ҳаёт тақозоси билан яна бир ансамбль туғилди. У ўзининг янгидан-янги дастурлари билан санъат мухлисларини, шунингдек, юртимизга ташриф буюрадиган сайёҳлар қалбини қувончга тўлдиради, деган умиддамиз.

Р. ҒАНИЕВ.

• Одамлар ва тақдирлар

«КАПА ТИКИБ БЎЛСА-ДА, ЧИНОЗДА ЯШАЙМИЗ...»

ОҚСОҚОЛЛАРИ бир жойномозда номоз ўқиган, таъзияларида бел боғлаб, тўйларида елиб-югуриб хизмат қилган месхети турклари билан ўзбекларни ким уриштирди, ким уларни гиж-гижлаб, қўлларига тош ва пичоқ ушлатди, ҳанузгача биров билмайди. Узунқулоқ гаплар тарқатилди, миш-мишлар «болалади», ҳеч нарсадан хабари йўқ москвалик шовқин-сурон ишқибозлари рўзномаларда қаламларига илинган, оғизларига келган бемаъни гапларни ёздилар.

Нима бўлса бўлди: қора ниятли кишилар мақсадларига эришдилар. Қон тўкилди, минглаб одамлар сарсон-саргардон бўлдилар, уйларга ўт қўйилди, тим қора сочларга оқ инди, ғам-аламдан кўзлар хиралашди, жойномоз устидаги қарияларнинг дуога очилган қўллари дир-дир титради, кўзларидан ёшлар оқди...

Ўзбек билан месхети турки 40—45 йилдан бери девор-дармиён, қуда-қудағай бўлиб яшаб келаётган эди. Пул, мол-дунё ҳидига маст бўлган айрим нопоклар тинч ҳаёт маромини бузишди, бир марта ватангадолик аламини тортган халқни яна довдиратиб қўйишди. Ўзбек билан яшаб, чинакам ўзбекка айланган месхети турклари ўзлари ўрганган жойлардан йиғлаб-йиғлаб кўчиб кетдилар, уларнинг ортидан мозорларда ўзбек қардошлари билан ёнма-ён ётган ота-боболари, жигаргўшалари мўлтираб қараб қолишди, бошлари устида безовта руҳлари чирқирашди.

Фарғона воқеалари бошланганда Чинознинг Ялламасидаги месхети турклари жамоалари ўртасида ҳам ваҳима уйғонди. Тўғри, уларга биров пўписа қилгани, кўчиб кет, деб уйларига ўт қўйгани йўқ. Тинчгина яшаб юришса бўларди. Лекин ўзларининг ичидан ола чиқиб, ғаламислари миш-миш тарқатишди, кўчиб кетмаганларнинг кунини кўрсатамиз, деб қўрқитишди.

Бир воқеа ёдимдан чиқмайди. Ноҳия партия қўмитасида узоқ йиллар турли раҳбарлик лавозимида ишлаган Мурофиддин Жавриевни учратиб қолдим. У кўзларида ёш, мен билан қучоқлашиб кўришди, «Кетаяпмиз, яхши-ёмон гапирсак, рози бўлинглар», деди. Билдимки, кетаётганидан юраги эзиляпти, туғишгандек бўлиб қолган чинозликларни ташлаб кетгиси келмаяпти. Лекин илож қанча, ихтиёрсиз мусофир юртларга кўчишяпти...

Ушанда Охунбобоев номидаги жамоа хўжалиги партия қўмитаси котиби Асомиддин Мираҳмедов ялламалик месхети туркларини тўплаб, шундай деган эди:

— Ялламада битта миллат бор. У русми, ўзбекми, месхети туркими, барибир —ялламалик. Биз ҳеч кимни хафа қилдирмаймиз. Шу ерда қолинглар.

Лекин, кўп йиллар пахтачилик бригадасини бошқарган, Ленин ордени билан мукофотланган Муса Сайфуллаев ҳам қариндош-уруғлари ортидан кўчиб кетди, ваҳима устун чиқди.

Хўжаликнинг 11-бригадасида узоқ йиллар сувчи бўлиб ишлаган содда — гўл Восиб Маҳмудов Ялламанинг «Эмбек» даҳасида беш ўғлига беш ҳовли-жой солган, эл олдига дастурхон ёзиб, тўй тантаналари ўтказган эди. У умрида бирор марта ўзбек қардоши билан сан-манга бормаган, йиғлаганда йиғлаб, кулганда кулиб юрган одам эди. Шу киши ҳам кўчиб кетди. Кўчиб кетиши олдидан маҳалла одамларини чақириб, олдиларига дастурхон ёзди, кексаларнинг фотиҳасини олди, ҳаммалари билан бирма-бир йиғлаб хайрлашди.

... Жамоа хўжалигининг йиллик ҳисобот йиғилиши. Улкан хона жимжит. Пашша учса билинади. Кимдир ҳар замонда бурнини тортиб, ҳиқиллайди. Асомиддин Мираҳмедов Восиб аканинг Херсон вилоятидан хўжалик раиси Усмонали Умаров номига юборган дардли мактубини ўқиб, эшиттирмоқда.

«Соғинчли салом хат! Усмонали ука, бу хатни мусофир юртда сарсон-саргардон юрган Восиб оғанг ёзди. Энг аввало, жонимдан азиз ялламаликларга, шу хатимни ўқиганда қулоқ солган барча дўст-биродарларга алангали саломимни етказишингни сўрайман.

Усмонали ука, Ялламадан узоқда, Херсоннинг чекка қишлоғидаги кулбамда ўтириб, шу хатни ёзар эканман, кўзларимдан дув-дув ёшлар тўкилди, бошимизга шу савдоларни солган, сиздек азизлардан айирган ғаламисларга лаънатлар бўлсин!

Ялламадан нима учун кўчиб келдик? Биров бизни хафа қилган, кўчимизни кўчага чиқариб қўйган эдими? Асло! Ўша кўчиб кетаётганимиздаги манзара ҳали кўз олдимдан кетмайди: ҳамманинг кўзида ёш, юракларимиз эзилиб, хайр-хўшлашган эдик. Туриб-туриб ўртаниб кетаман, нима учун бутунлай бегона юртга кўчиб келдим, деб ўз-ўзимдан сўрайман. Фарзандларим ҳам ғамгин, мени аяб, ичидан ўтганларини билдиришмайди.

Бошқаларни билмадим-у, ўзимга қолса, бир кун, ҳатто бир дақиқа бу ерда қолгим йўқ. Ўзбекистон, қадрдон Ялламам жаннат экан. Не ёзиғимиз бор эди-ки, бир тишлам нонга зор бўлиб юрибмиз! Биз томонларда илгари «буханка» нон бериб туришарди. Ҳозир у ҳам йўқ. Сўрасак купон (талоннинг бир тури) талаб қилишади. Купони йўқлар нина ҳам ололмайди.

Ҳамма диндошлари орасида яшагани яхши экан. Худога шукур, мусулмонмиз, ҳеч ким кафансиз, жанозасиз кўмилгиси келмайди. Лекин Херсонда биров дунёдан ўтса, жаноза ўқийдиган одам топилмайди. Шуниси алам қилади, кишига!

Иним, Усмонали, ўзинг биласан, ота-онамиз Ялламанинг «Эмбек» даҳасидаги мозорида ётишибди. Катта отам ва катта онамнинг мозори Кавказда қолиб кетган. Энди навбат бизга келганда, мозорларимиз мусофир юртда қоладиганга ўхшайди. Илгари билмас эканман, мусофирчилик бошимга тушгандан сўнг, кўзим илинди, дегунча тушларимда Ялламани, «Эмбек», янги Чинозни кўраман, қадрдонларим билан дастурхон атрофида гурунглашиб ўтираман. Қани энди қанотим бўлса-ю, сизларнинг бағрингизга қайтсам!

Усмонали иним, Ялламага қайтиб боришнинг иложи йўқми? Уй бўлмаса ҳам майли, капа тикиб ўтирардик. Бу ерда миннатли ош егандан Чинозда мушт еганим минг марта аъло! Албатта, гап келганда айтдим-қўйдим-да. Аслида, биз сизлардан ҳеч қандай ёмонлик кўрмадик, ўша ерда униб-ўсдик, томир отдик.

Афсуски, томиримизни қирқишди. Кимларнингдир айби билан бутун халқ яна сарсонлик кўчасига кирди.

Усмонали, хайр, омон бўлинглар. Биздек ғариб мусофирларга ҳам бирор энлик хат-пат ёзиб туринглар. Сизларни соғинамиз. Ялламадан хат келса кўзларимизга суртиб ўқиймиз.

Беш вақт номозда сизларни дуо қилиб қолувчи:

ВОСИБ».

Яқинда хўжалик партия қўмитаси котиби Асомиддин Мираҳмедов билан суҳбатлашдим.

— Албатта, бу ерда ўзбеклар билан аралашиб, қуда-қудағай бўлиб яшаган месхети туркларига Херсонда қийин. Мусофир юрт, расм-русумлар ҳам бошқача. Лекин айб биздами? Уларни Ялламадан ҳеч ким ҳайдагани йўқ эди.

Асомиддин ака билан суҳбатлашиб ўтириб, марказий рўзномаларда чиққан айрим мақолалар, берилган суратлар ёдимга тушди. Уларда Ўзбекистондан қувғин бўлган месхети турклари Россия қишлоқларида қучоқ очиб кутиб олинаётганликлари тўғрисида ҳикоя қилинган эди. Айрим ўпкасини қўлтиқлаган, ол деса олақопни олиб югурадиган мухбирлар шу ерда ҳам ўзбекистонликларни чимдиб-чимдиб кетишганди.

Ур-йиқитлар, тала-тўплар ҳам тугар, бузғунчилар тумшуғидан илиниб, юзлари шувут бўлар. Ким душману, ким дўстлигини халқнинг ўзи ажратиб олаверади.

Месхети турклари фожиасида ўзбекларнинг, ўзбекистонликларнинг асло айби ҳам, иштироки ҳам йўқ. Буни эндиликда ҳамма тан олмоқда, мусофир юртларда сарсон-саргардон бўлган месхети туркларининг ўзи ҳамон қора парда ортида турган бузғунчиларни лаънатламоқда, яна қадрдон ўзбек қардошларига интилмоқда.

Ҳа, ҳақиқат ва адолатни парда билан тўсдим, занжирбанд қилдим, деганлар янглишади. У ҳеч қачон йўқолмайди. Бир кунмас-бир кун адолат тикланади, ҳақиқат юзидан чигаллашган тўрлар, хас-хашаклар олиб ташланади.

Шундай кун келади!

Эсон ҚОСИМОВ.

• Диққат, янгилик!

БУЮРТМА АСОСИДА ДОРИ

Ўрта Осиё темир йўллар бошқармасининг Тошкентдаги қон қуйиш станцияси ходимлари илгари фақат оғир беморлар учун қуруқ плазма, группани аниқлашда ишлатиладиган зардоб тайёрлашарди, холос. Германия, Чехословакия, АҚШ каби мамлакатлардан янги замонавий дастгоҳлар келтирилгандан сўнг бу ерда олиб борилаётган ишлар тубдан ўзгарди.

Галина Авдеева, Татьяна Лобинлар донордан қон олишгач, уни дарҳол ўрнидан турғизиб юборишмайди. Олинган қон беш-ўн минут ичида плазмоферез (ажратувчи) аппаратига қўйилиб, — плазма ва шаклли элементларга ажратилади. Плазма дори тайёрлаш учун олиб қолинади. Шаклли элементлар эса дарҳол яна ўша қон берган донорга қайтариб қуйилади. Демак, қон берувчи плазмадан бошқа ҳеч нарса йўқотмайди. Плазманинг 90 фоизи сувдан иборат.

Қўлланилаётган бу усул донорларга ҳам мақбул тушаяпти. Чунки, йўқотилган плазма бир кунда ичилган сув, ширин чой, компотлар туфайли яна ўз ҳолига келади. Донор эса бир ҳафтадан сўнг яна қон топшириши мумкин. Бу усул қўлланмасдан олдин донорга қон топшириши учун икки ойдан сўнггина рухсат этиларди.

Янги усулда олинган қондан совутилган плазма тайёрланади. Бу дори ҳар қандай оғир бемор танасига қуйилганда ҳам у тезда аралашиб, ҳеч қандай асорат қолдирмайди. Касал аъзога қувват бағишлаб, иш фаолиятини кучайтиради.

Ундан ташқари, бу станцияда олинган қондан талаб-эҳтиёж катта бўлган қатор дорилар тайёрлаш йўлга қўйилди. Лейкоцит массаси — инсон танаси йирингли хасталиклар билан оғриб, ҳар хил дори-дармонлардан фойдаланганда ҳам ҳарорат тушмаса қўлланилади. Тромбоцит массасини эса бирор аъзо шикастланганда, жарроҳлик операцияси ўтказилаётганда, гинекологик хасталиклар билан оғриганда қон тўхтамаса қуйилади. У организмда дарҳол қон тўрлари ҳосил қилиб тўхтатади.

— Бу дорилар шифохоналарнинг буюртмаси асосида тайёрланади, — дейди тиббиёт фанлари номзоди Галина Авдеева, — икки-уч соат орасида беморга қуйилмаса самараси кўнгилдагидек бўлмайди. Шу боисдан ҳам биз қайси шифохонадан буюртма олсак ўша заҳотиёқ тайёрлаб жўнатишга ҳаракат қиламиз.

Дарҳақиқат, ана шу станциянинг кичик жамоаси ҳозирда янги дори-дармонлар тайёрлаш устида бош қотиришаяпти.

И. ТОШЕВ.

ИШЧИ-ДЕҲҚОН МУХБИРЛАРИ ДОРИЛФУНУНИНИНГ ТАЛАБАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«ТОШКЕНТ ҳақиқати» муҳарририяти ҳузуридаги ишчи-деҳқон мухбирлари дорилфунунининг навбатдаги машғулоти бўлади. Бу сафар жумҳуриятда хизмат кўрсатган халқ маорифи ходими, ишчи-мухбирлар дорилфунунини 1962 йилда тугатган Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ ўзининг қаламкашлик тажрибалари ҳақида суҳбатлашади.

Машғулот 8 февраль куни соат 18.00 да, 7-қават, 760-хонада ўтказилади.

Муҳаррир ўринбосари С. Ғ. МУСАЕВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

14, 15 ФЕВРАЛЬ СОАТ 17.00 ВА 20.00 ДА

Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист

Насиба АБДУЛЛАЕВА ва «САМАРҚАНД» АНСАМБЛИНИНГ

ЯНГИ КОНЦЕРТ ПРОГРАММАСИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари—Баҳром АБДУЛЛАЕВ.
Касса соат 11 дан 19.00 гача ишлайди.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 45-92-13, 41-74-30.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

1991 йил учун

БУТУНИТТИФОҚ РЎЗНОМА ВА ЖАРИДАЛАРИГА ОБУНА ҚИЛИШ МУДДАТЛАРИ ЎЗГАРДИ

ОБУНА

Бутуниттифоқ рўзномаларига — обунадан аввалги ойнинг 5-кунигача;

Бутуниттифоқ жаридаларига — обуна ойидан 35 кун аввал

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

«СОЮЗПЕЧАТЬ» ЖУМҲУРИЯТ АГЕНТЛИГИ.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

РСФСРНИНГ ЖАМОА ХЎЖАЛИКЛАРИ ВА ДАВЛАТ ХЎЖАЛИКЛАРИДА ИШЛАШ УЧУН ОИЛАЛАРНИ

ТАШКИЛИЙ РАВИШДА КЎЧИРАДИ

ИВАНОВО ВИЛОЯТИГА — 16 апрелда,
ЯРОСЛАВЛЬ ВИЛОЯТИГА — 17 майда,
КОСТРОМА ВИЛОЯТИГА — 24 майда

Кўчиш учун таркибида камида 2 та меҳнатга яроқли кишиси (16 ёшдан 55 ёшгача бўлган эркаклар, 16 ёшдан 50 ёшгача бўлган аёллар) **бўлган оилалар расмийлаштирилади.**

Ишлаш учун кўчиб борувчиларга ёрдамчи иморатлари ва томорқа участкалари бўлган уйлар берилади.

Оиланинг барча аъзолари ва 2 тонна миқдоридаги рўзғор мулкини бепул кўчириб бориш таъминланади.

ҚУЙИДАГИ ТАШКИЛОТЛАРГА ҲАМ ТАШКИЛИЙ РАВИШДА ИШЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ:

«МОСКВИЧ» ишлаб чиқариш бирлашмаси (АЗЛК)га — 1—2 йиллик муҳлат билан 40 ёшгача бўлган ёлғиз эркаклар ва аёллар.

Одесса қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводига — 1—2 йиллик муҳлат билан 40 ёшгача бўлган ёлғиз эркаклар.

Тула комбайн заводига — 1—2 йиллик муҳлат билан 40 ёшгача бўлган ёлғиз эркаклар ва аёллар.

Волгоград пўлат сим арқон заводига — 1—2 йиллик муҳлат билан 45 ёшгача бўлган ёлғиз эркаклар.

«КАМГЭСЭНЕРГОСТРОЙ» ишлаб чиқариш бирлашмасига — 1—2 йиллик муҳлат билан қурилиш ихтисосларидаги 55 ёшгача бўлган ёлғиз эркаклар, 50 ёшгача бўлган аёллар.

Запорожье метиз заводига — 1—2 йиллик муҳлат билан 40 ёшгача бўлган эркаклар ва аёллар.

«ТОМЛЕСПРОМ» концернига — 1—2 йиллик ва 6 ойлик муҳлат билан 55 ёшгача бўлган ёлғиз эркаклар.

Урал вагон заводига — Нижний Тагил шаҳри — ёлғиз эркаклар ва аёллар.

Иш жойига етиб келган ишчиларга ётоқхона, махсус кийим-бош, бепул бориш-келиш йўлкираси, кеча-кундузлик харажатлар, шунингдек бир йўла бериладиган ёрдам пули ҳам берилади.

Шартнома тузиш юзасидан маълумотлар олиш учун ОЛМАЛИҚ, АНГРЕН, ЧИРЧИҚ шаҳарларида — шаҳар ишга жойлаштириш марказларига, вилоятнинг бошқа шаҳарлари ва ноҳияларида — шаҳар, ноҳия ижроия комитетлари ҳузуридаги аҳолини ишга жойлаштириш бюросига, Тошкент шаҳрида — Вокзалолди кўчаси, 30-уй (1, 2, 5, 8, 9, 10, 24, 26-трамвайларнинг «Будённий кўчаси» бекати). Телефонлар: 55-74-77, 33-84-88.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

7 ФЕВРАЛЬ

Пайшанба

● ЎзТВ I

9.00 «Сокоделовлар ташаббуси», «Олий соврин». Телефильмлар.
9.30 Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 7-қисм (такрор.).
11.00 «Бу сирли олам» (такрор.).

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Ё қуш эмас, ёки ҳайвон...». Мультфильм.
18.15 «Истеъдод». Ёш ижодкорлар баҳси.
18.55 «Алифбо сабоқлари». 2-босқич.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
19.55 Кўҳна сozлар. «Қонун».
20.30 «Ахборот».
20.50 Навоий ва ўзбек халқ мусиқий мероси.
21.30 Москва. «Время».
22.15 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. Ойбекнинг «Навоий» романи асосида кўп қисмли телевизион видеофильм. 8-қисм.
23.20 «Оила».
00.30 Янгиликлар.
00.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Бу оқшомда» (рус тилида).
21.30 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ I

7.00 «Тонг» (120+30).
9.30 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра.
9.45 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
10.45 Мультфильм.
10.55 «Ай лав ю, Петрович». Телевизион бадиий фильм.
12.30 «ТСН».
12.45 Футбол. Ўртоқлик учрашуви. Шотландия — ССЖИ терма командалари.
14.25 С. С. Прокофьев туғилган куннинг 100 йиллигига. П. Коган раҳбарлигидаги Москва Давлат симфоник оркестри чалади.
15.30 «ТСН».
15.45 «Шаҳар чеккасидаги шифохона». Йигирма серияли телевизион бадиий фильм. 18 ва 19-сериялар.
17.40 С. Стадлер чалади (скрипка).
18.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.00 «ТСН».
19.15 «Лада» Англияда». Телевизион ҳужжатли фильм.
19.25 «Гэгмен». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия — «Полициячи».
19.55 М. Горький номли киностудиянинг 75 йиллигига. «Дарахтлар катта эди». Бадиий фильм (1961 й.).
21.30 «Время».
22.15 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра.
22.20 «ВИД» таништиради: «Россиянинг мусиқий алифбоси».
23.30 «Пи» белгиси билан».

Тунги телевидение

01.00 «Фрянов сўқмоқлари». «Муҳофаза ёрлиғи» туркумидан.
01.35 «Арбат оҳанглари». Телевизион бадиий фильм. 2-фильм — «Мерос».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Табиатшунослик. 5-синф. Ильмен қўриқхонаси бўйлаб саёҳат.
9.55, 10.55 «Ниҳоятда кичик фожиалар». Илмий-оммабоп фильм.
10.05 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35 Биология. 8-синф. Дастлабки ҳайвонлар ва нафақат улар.
12.05 Библиофика. 11-кўрсатув.
12.35 «СарИчелек биосфера қўриқхонаси». Телевизион ҳужжатли фильм (Фрунзе).

*

12.50 РСФСЖ шаҳарлари телестудиялари. «Мусаввир Гулливер бўлиши лозим». Магаданда Эрнст Неизвестний билан учрашув (Магадан).
13.35 «Томошабинлар меҳри соврини» кинофестивали. «Шимол учун қанотлар». Телевизион ҳужжатли фильм (Киев).
14.25 Ритмик гимнастика.
14.55 Чаңғи спорти. Жаҳон чемпионати. 30 км. Эркаклар. Италиядан олиб кўрсатилади.
17.30 Г. Каллау. «Этик кийган мушук». Немис Давлат драма театрининг фильм-спектакли (Берлин).
18.30 Ритмик гимнастика.
19.00 Рязань Давлат рус халқ хори ижро этади.
19.25 Шеърият лаҳзалари.
19.35 Футбол. Ўртоқлик учрашуви. Шотландия — ССЖИ терма командалари. Шотландиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (20.25) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Қадрдон уй остонасида». Мусиқий телефильм.
22.45 «Иллюзион». «Дўндиқча». Бадиий фильм («Мосфильм», 1934 й.).
00.10 «Кўча портрети». Ҳужжатли фильм.
00.30 Чаңғи спорти. Жаҳон чемпионати. 30 км. Эркаклар. Италиядан кўрсатилади.

Тошкент ҳақиқати («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар —334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.